

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

MAJ 2023

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

---

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 31. 8. 2023

Končna redakcija: 31. 8. 2023

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za maj 2023

Maja je varuhinja pisno ali telefonsko prejela 200 odzivov, kar kaže na vračanje odzivnosti občinstva v običajne številke.

To je bil po dolgem času tudi prvi mesec, ko v ospredju niso bile informativne vsebine, temveč razvedrilne. Največje število odzivov v maju je namreč sprožilo komentiranje prenosa Pesmi Evrovizije. Kar 13 gledalk in gledalcev je izrazilo ogorčenje nad neprimernimi komentarji Andreja Hoferja. Da za javno televizijo takšna raven komentiranja ni primerna, se je z njimi strinjala tudi varuhinja.

Drugi večji odziv sta sprožila dva neposredna prenosa shodov: najprej prenos shoda upokojencev v začetku meseca, do katerega je bilo kritičnih šest gledalk in gledalcev, konec meseca pa še prenos shoda pred ljubljansko Mestno hišo, ki je zmotil še tri gledalce.

Po številu odzivov je sledila oddaja Utrip Jožeta Možine 13. maja, ki je prejela šest pohval in eno kritiko, pet poslušalk in poslušalcev pa je zmotil premik Svetovalnega servisa na Prvem na kasnejšo uro. Poslušalko Prvega je zmotila predstavitev knjige, ki še ni (bila) na voljo v slovenskem jeziku, druga pa je pohvalila tri radijske oddaje.

Na Televiziji Slovenija sta bili pohval deležni Nina Kojima za reportažo pred Pesmijo Evrovizije in oddaja Spomini z Angeliko Hribar, (neutemeljenih) očitkov pa oddaja Arena o spremenjenih pogojih kmetovanja na delu območij Natura 2000, oddaja Tarča o medvrstniškem nasilju v šolah in dopisnik z Balkana Boštjan Anžin.

Na pripombe gledalcev so lektorji pojasnili, zakaj vlak ne iztiri, temveč se iztiri, zakaj je primerno reči človeku tudi oseba in zakaj nad vozilom izgubimo nadzor in ne oblast. Poslušalec italijanskega programa Radia Koper-Capodistria pa se je pritožil zaradi umika njegovega komentarja s fb strani radia.

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	4
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	4
Prvi dnevnik, Poročila ob petih in Dnevnik, 29. 4.: isti posnetki o pripravah na kresovanje.....	4
Prvi dnevnik, 5. 5.: Nenamerna napaka v prispevku novinarka Neže Kampjut	4
Prvi dnevnik, 14. 5.: moteč zvok iz džamije med poročanjem iz Carigrada.....	5
Je bila Slovenska kronika 22. 5. res ponovljena?.....	6
Arena, 8. 5.: Polje, kdo bo tebe ljubil?	6
Tarča, 11. 5.: Posledice zadnjih nasilnih dogodkov	7
Utrip, 13. 5.....	11
Tednik, 17. 4.: Onesnaženi kraški biseri	12
Odzivi na neposredna prenosa shodov.....	12
Dopisnik iz Srbije ali za ves Balkan?.....	17
»Zakaj niso oddaje opremljene s sporočilom, da je pričakovati občutljivo vsebino?«	19
Mnenje o Dnevniku, 2. 5.....	20
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM	21
Peti del Spominov Angelike Hribar ter pohvala avtorjema oddaj Spomini in Pričevalci.....	21
Bratje Milčinski, dokumentarno-igrani film, 15. 4.....	22
Odkup nove sezone nadaljevanke V Vrtincu ljubezni.....	23
III. RAZVEDRILNI PROGRAM	23
Odzivi na prenos Pesmi Evrovizije, 13. 5.: neprimerni komentarji Andreja Hoferja.....	23
Pohvali	27
IV. ŠPORTNI PROGRAM	27
Kdo odloča o prenosu prvenstev v hokeju na ledu	27
V. SPLOŠNO.....	28
Prvomajski praznični program	28
Protest zaradi umestitve prenosa v pozen večerni čas	28
Zamujanje in prekrivanje oddaj.....	29
Moteče govorne napovedi.....	31
RADIO SLOVENIJA	32
I. RADIO PRVI	32
Oddaja 7. stran, 13. 5.: Predstavitve knjige, ki ni (bila) na voljo v slovenščini	32
Odzivi na premik Svetovalnega servisa na Prvem	32
Mnenji.....	34
II. VAL 202.....	35
Mnenje o novinarju in voditelju Mitji Pečku	35
III. RADIO SPLOŠNO.....	35
Pohvale oddajam Radia Slovenija in predlog aplikaciji podkastov	35

Mnenje: Preveč športa na Valu 202 in pohvala prenovi programa na Prvem	36
MMC	37
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	37
Različno poročanje o protestih	37
II. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	38
Nepriemerno moderiranje komentarjev pod kulturnimi novicami?	38
»Zakaj o uvedbi sankcije nadzora uporabniškega imena nisem bila obveščena?«	39
Pravil se morajo držati tudi administratorji, ne samo uporabniki	40
REGIONALNI RTV-CENTER KOPER – CAPODISTRIA.....	41
I. RADIO CAPODISTRIA	41
Kdo odloča o umiku komentarjev na facebook straneh RTV Slovenija	41
RTV SLOVENIJA	42
I. JEZIKOVNA KULTURA	42
Vlak "iztiri" ali "se iztiri"?	42
Kdo umre, človek ali oseba?	44
Izgubiti nadzor ali oblast nad vozilom?	44
II. OGLAŠEVANJE	46
Moteča "pavza" v oglasu	46
III. TEHNIČNE ZADEVE	46
"Negledljivo" Nedeljsko bogoslužje, 14. 5.	46
Slab video in zvočni posnetek javljanja ministra Hana iz Münchna.....	47
IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM.....	48
Nepodnaslovljen prispevek v Panorami, 19. 5.	48
Nedosegljivost TV Maribor?.....	49
V. VARUHINJA	50
Pristojnosti Varuha pravic gledalcev in poslušalcev in uredniška avtonomija.....	50
VI. SPLOŠNO	51
O spregledu vsebin	51
O televizijskem in radijskem programu.....	52
O sodelovanju RTV Slovenija pri zbiranju humanitarne pomoči	52
Pohvala	52
STATISTIKA	53

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Prvi dnevnik, Poročila ob petih in Dnevnik, 29. 4.: isti posnetki o pripravah na kresovanje

Gledalka **S. M.** je opozorila na ponavljanje istih posnetkov priprav na kresovanje v informativnih oddajah TV Slovenija, 29. aprila:

»29. aprila 2023 - Prvi dnevnik. - Poročila ob petih. - Dnevnik. Vedno isti posnetki o pripravah na kresovanje. Z lahkoto lahko povem - nedopustno! Sramota! Spoštovana varuhinja, s pozdravi in željo za uspešno delo s poudarkom na novinarstvu.«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM (POUDAREK)

Zahvaljujem se vam za poslano pripombo in pozorno spremljanje RTV Slovenija. Ponavljanje istih posnetkov v dnevnih oddajah je utemeljeno za ključne dnevne dogodke, ki so neponovljivi in vezani na en kraj - torej na ključne vsebine najpomembnejših dnevnih dogodkov, o katerih morajo biti obveščeni vsi gledalci in gledalke, tudi če gledajo samo ena poročila na dan. Strinjam pa se z vami, da je **ponavljanje istih posnetkov nedopustno za dogajanje, ki je lahko slikovno podprto z več različnimi posnetki**. Priprave na kresovanje potekajo v mnogih krajih, na vsakem kraju je mogoče narediti več posnetkov in tako gledalkam in gledalcem vsakič prikazati drugačno sliko.

Ker ponavljanje posnetkov, ko to ni potrebno, celo v isti oddaji, žal ni redkost, **uredništvu informativnega programa TV Slovenija priporočam, da v vseh primerih, ko je to mogoče, poskrbi za čim širši nabor različnih posnetkov, da se tako izognejo ponavljanju istih prizorov** – razen v primerih, ko je to nujno. To je odvisno tudi od sodelovanja snemalnih ekip, ki spadajo v enoto TV produkcija, zato **priporočam skupni pogovor vodij obeh enot na to temo. Po potrebi se v to lahko vključi tudi vodstvo TV Slovenija**. Na to bom opozorila tudi na eni od prvih sej komisij za informativni program in za tehnične zadeve, ko bosta komisiji ustanovljeni. **Dobro novinarstvo na televiziji seveda vključuje tudi primerno kakovostno in raznoliko video vsebino.**

Prvi dnevnik, 5. 5.: Nenamerna napaka v prispevku novinarke Neže Kampjut

Gledalka **M. R.** se je odzvala na prispevek novinarke Neže Kampjut, objavljen v Prvem dnevniku, 5. maja:

»Prispevek novinarke Neže Kampjut me je podžgal, da Vam pišem. V današnjem Prvem dnevniku je namreč v prispevku o britanskem kralju Karlu III. tega označila kot velikega ljubitelja ameriškega dramatika Shakespeara. Ker gre za pripravljen prispevek, ne gre za lapsus. Na žalost je to le eno od razočaranj, ki sem ga doživela ob gledanju vašega informativnega programa. Zaupam in se veselim prispevkov in oddaj le nekaterih novinarjev, ki obvladajo tako slovenski jezik kot vsebinsko plat svojega dela in se, nenazadnje, zavedajo tudi svojega poslanstva. Na

žalost je takih vedno manj. Zdi se mi, da niste odgovorni za MMC, a Vas vseeno opozarjam na nizko raven prispevkov. Nisem "strankarska", sem le gledalka, ki je prepričana, da si zasluži vaše korektno delo, kar se tiče vsebine in jezika.«

Avtorica prispevka Neža Kampjut

Gledalki in vsem ostalim se opravičujem za napako, bil je lapsus. Bom v prihodnje bolj natančna.

Urednica Prvega dnevnika, 5. 5. 2023, Vesna Pfeiffer

Nedopustna napaka, verjamem, da je šlo za lapsus, ki je ušel nadzoru vseh, ki sodelujemo v verigi. Svoj del odgovornosti za "ameriškega dramatika" vsekakor jemljem nase.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM (POUDAREK)

Zahvaljujem se vam za opozorilo na res neljubo napako, ki se ne bi smela zgoditi. Brez vaših osebnih podatkov sem ga poslala vsem odgovornim za ta prispevek.

Menim, da sta se tako avtorica kot urednica Prvega dnevnika primerno odzvali, se za napako opravičili in se zavezali za še večjo pozornost v prihodnje. Da bodo v prihodnje še natančnejši pri pripravi prispevkov in njihovem pregledu, je odgovorila tudi v. d. urednice Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija **Ksenija Koren.**

Gledalke in gledalci imate vsekakor pravico do korektno in profesionalno pripravljenih oddaj in prispevkov, RTV Slovenija je k temu zavezana, to je njeno glavno poslanstvo. Dejstvo pa je, da **se pri velikem obsegu dela, ki ga opravijo ustvarjalci TV-vsebin, napake lahko zgodijo kljub skrbnemu delu.** Zato je pomembno, da **vsak prispevek in celotno oddajo pregleda več oseb, da se morebitne napake zazna in odpravi, še preden pridejo do občinstva.**

Gledalka se je na pojasnilo odzvala:

»Spoštovana varuhinja, Vam hvala za takojšen odziv, novinarki in urednicam pa za opravičilo. V upanju, da se mi v prihodnje ne bo več treba obračati na Vas s pritožbami, kvečjemu s kako pohvalo, Vas lepo pozdravljam.«

Prvi dnevnik, 14. 5.: moteč zvok iz džamije med poročanjem iz Carigrada

Gledalko **B. M.** je zmotil zvok iz džamije med javljanjem novinarke v Prvi dnevnik:

»V poročilih ob 13.06, poročanje iz Carigrada, me je zelo zmotil zvok iz džamije, ker je preglasil novinarko. Težko je bilo poslušati, saj je zvok v ozadju prevladal. Ali je bil prispevek posnet ali je bil v živo, mislim, da bi kot novinarka morala reagirati in najti boljšo lokacijo, da nas zvok ne bi motil.«

ODGOVOR VARUHNJE

Res je bil zvok med oglašanjem novinarke kar močan in nekoliko moteč, toda če ste pozorno spremljali napoved in začetek prispevka, ste lahko opazili, da na začetku poročanja v ozadju ni bilo zvokov iz džamije. Pojavili so se šele 26 sekund po vklopu, med poročanjem novinarke, ko spreminjanje lokacije ni več možno.

Je bila Slovenska kronika 22. 5. res ponovljena?

Gledalec **M. L.** je varuhinjo vprašal, kako je lahko prišlo do ponovitve Slovenske kronike:

»Kako je mogoče, da je bila Slovenska kronika z dne 21. 5. 2023 ponovljena na dan 22. 5. 2023. Tega ne morete sedaj videti pri ponovnem gledanju, ker so vaši tehniki to spremenili in sta kroniki različni. Mislim, da je to zelo velika napaka. 22. 5. 2023 ob 19:53 sem poklical na uredništvo TV dnevnika in jih na to opozoril, gledal sem z zamikom, ne pa direktno.«

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za poslano opozorilo. Toda predvidevam, da ste pri ogledu z zamikom pomotoma nastavili ogled oddaje Slovenska kronika prejšnjega dne, 21. 5. Preverila sem na domačem TV-sprejemniku, kamor tehniki TV SLO ne morejo posegati, in je v ogledu za nazaj, za 22. 5. na voljo prava Slovenska kronika, in ne tista z dne 21. 5.

To, kar navajate - da bi 22. 5. ponovili Slovensko kroniko z dne 21. 5. - je tudi sicer skoraj nemogoče. Slovenska kronika se snema in predvaja v živo, vnaprej so pripravljene in zmontirane prispevki zanjo. Če bi nekdo namesto Slovenske kronike v živo predvajal dan staro, bi se marsikje v verigi predvajanja oddaje v živo to pokazalo in bi kdo to opazil. Tudi voditelj, ki sedi v studiu.

Arena, 8. 5.: Polje, kdo bo tebe ljubil?

Gledalka **M. V. Č.** se je v odzivu "pritožila" nad delom voditeljice Arene, 8. maja, Vide Petrovčič:

»Pravkar sledim oddaji Arena na temo protestov kmetov zaradi nature 2000 in novega zakona o živalih. Vlagam pritožbo na delo Vide Petrovčič. Kot voditeljica javne televizije bi morala enakovredno predstaviti obe strani problematike. Njen izbor gostov, v večini predstavnikov kmetov, kakor tudi jasno izraženo njeno osebno stališče proti Naturi, izbor sogovornikov in njihov način razmišljanja proti Naturi. Veliko nas je v tej državi, ki podpiramo in želimo ubraniti naravo, okolje, ptice in metulje. Voditeljica ni predstavila upada vrst in števila, ni opozorila na škodljivost živinoreje, na pregnojenost zemlje. Mi vsi bomo žrtve tega, zaradi ozkih in spolitiziranih stališč voditeljice in kmetov. Prosim, da ukrepate in posredujete mojo prijavo tudi novinarskemu razsodišču, vsekakor pa zahtevam konkreten ukrep proti tovrstnemu vodenju in voditeljici. Prosim, da me o reševanju prijave obveščate.«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM (POUDAREK)

Najprej glede ukrepanja in častnega razsodišče: kot varuhinja nimam pristojnosti za kakršno koli kadrovsko ukrepanje, Novinarsko častno razsodišče pa je skupni organ Društva novinarjev Slovenije in Sindikata novinarjev Slovenija. Ker kot varuhinja ne smem posredovati osebnih podatkov tretjim osebam, vaše pritožbe ne smem posredovati dalje, lahko pa sami naslovite pritožbo na Novinarsko častno razsodišče.

Glede oddaje **menim, da je bila skladna s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija.** Tema oddaje ni bila Natura 2000, temveč spremenjeni ukrepi za kmete na delu območij Nature 2000 v Sloveniji. Tema je bila takrat aktualna in zato primerna za javni medij. Primeren je bil tudi izbor gostov: dva predstavnika kmetov, ministrica za kmetijstvo, ki je

predlagala ukrepe, ki jim kmetje nasprotujejo, ter strokovnjak za področje agrometeorologije, urejanje kmetijskega prostora ter ekonomiko in razvoj podeželja. Poleg tega so v oddaji (v prej posnetih pogovorih) sodelovali še nekdanji minister za okolje Janez Kopač, ki je sodeloval pri določanju slovenskih območij Nature 2000, in Andrej Bibič, vodja sektorja za biotsko raznovrstnost na Direktoratu za naravo, ki deluje v okviru ministrstva za naravne vire in prostor. Sestava sodelujočih je bila torej za izbrano vsebinsko zasnovo dovolj široka, zastopana so bila tako stališča kmetov kot stališča zagovornikov Nature 2000.

Voditeljica je opozorila, da je Evropska komisija opozorila Slovenijo na upad števila vrst na območjih Nature 2000, da se stanje poslabšuje in da je to razlog za predlog zaostritve ukrepov na območju Planinskega polja in Ljubljanskega barja.

Pregnojenost zemlje, o kateri govorite, ne more biti tema te oddaje, saj je gnojenje zemlje na območjih Nature 2000 zelo natančno določeno in zato do pregnojenosti ne bi smelo prihajati. Prav tako je natančno določena obtežba površin z živalmi (vse preračunano v enote GVŽ). Kmetje, ki uveljavljajo podpore na območju Nature 2000, nikakor ne smejo presegati teh mej, saj jih sicer doletita odvzem subvencije in kazni.

Ohranjanje rastlinske in živalske raznovrstnosti ter ekosistemov na območjih Nature 2000 je zelo kompleksno in še zdaleč ni odvisno samo od kmetovanja, temveč tudi od turizma, industrije, prometa, novih naprav za obnovljive vire energije, ki jih marsikje želijo postaviti tudi na območja Nature 2000 in mnogih drugih posegov v prostor, pa tudi od podnebnih sprememb (ki so posledica delovanja vseh nas), ki prinašajo tujerodne vrste in bolezni, poslabšujejo pogoje naravnih habitatov in s tem tudi mnogih vrst rastlin in živali.

Strinjam pa se z vami, da nas je v Sloveniji veliko, ki želimo ubraniti naturo, okolje, ptice in metulje. Zato upam, da bo TV Slovenija pripravila še več oddaj, ki bodo predstavile kompleksnost ohranjanja vseh teh naravnih dragocenosti.

Tarča, 11. 5.: Posledice zadnjih nasilnih dogodkov

Gledalec **B. H.** se je odzval na oddajo Tarča, 11. maja, ki je govorila o posledicah medvrstniškega nasilja:

»Oprostite, ker vam ponovno pišem na isto temo: inkluzija v šolstvu in zavajanje javnosti glede stanja v šolstvu in možnostih nadaljnjega razvoja šolstva v Sloveniji. Tokrat gre za oddajo Tarča, 11. 5. 2023, in voditeljico Eriko Žnidaršič. Oddaja je povsem zgrešila namen prikazati problem nasilja v šolstvu kot nekakšen odziv na dogodke v Srbiji. Podobnega mnenja je tudi gospa Leonida Zalokar, ena od gostij v omenjeni oddaji Tarča. Še vedno ni strokovnega pojasnila, kaj je narobe v šolstvu in kaj bi bilo potrebno storiti v nadaljnjem razvoju šolstva, da bi to začelo delovati kot ustanova kot to predvidevajo mednarodni dokumenti, katerih podpisnica je Slovenija in ki predstavljajo obvezo za Slovenijo. Kako je mogoče predstaviti objektivnost informacij o šolstvu na RTV? Ali res ni mogoče narediti oddaje na RTV Slovenija, ki bi aktualno prikazovala stanje v šolstvu z ustreznimi strokovnjaki in možnostmi nadaljnjega razvoja?«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Ogledala sem si oddajo Tarča o problemu nasilja v šolstvu, ki je bila na sporedu 11. 5. 2023. Tema oddaje je bila primerna, saj se je uredništvo zelo hitro odzvalo na tedaj zelo perečo temo. Pripravilo je tudi po mojem mnenju primerno vsebinsko zasnovo oddaje in vanjo povabilo primerne goste. Iz nastopov gospe Leonide Zalokar in ostalih gostov je bilo možno razbrati razloge za pojave nasilja v šolah in tudi mnoge druge vidike tega pojava. Iz vseh izjav je bilo možno dokaj jasno izluščiti, da problem ni samo v šolstvu, temveč širše, v zakonodaji in sistemih, ki šolam ne omogočajo oziroma jih ne spodbujajo, da bi bile učinkovite. To je v oddaji izpostavila tudi gospa Zalokar, ki je opozorila na slab zgled izpred nekaj let, ko je bilo nasilno vedenje šolarja pometeno pod preprogo zaradi uglednih staršev. Kot sem sama razbrala iz oddaje, so šole glede problema nasilja preveč nemočne. Več razlogov za to pa je zunaj šolskega sistema, čeprav so seveda tudi v šolstvu.

Morda ste vi oddajo videli drugače, a iz vašega dopisa ne razberem dovolj konkretnih očitkov nanjo, da bi vam lahko še podrobneje odgovorila.

Glede vaših prizadevanj, da bi TV Slovenija oddaje o šolstvu pripravljala drugače in vanje v večji meri vključila prave strokovnjake s področja inkluzije, pa vam moram odgovoriti, da kot varuhinja lahko presojam samo že objavljene vsebine in na podlagi ugotovljenih kršitev Poklicnih meril podam priporočila. Za oddaje, ki šele bodo na sporedu, pa ne smem podajati mnenj ali priporočil, ker bi to pomenilo vmešavanje v uredniško neodvisnost. Lahko pa gledalci sami stopite v stik z ustvarjalci, tudi s predlogi za oddaje.

Gledalec se je odzval:

»Videti je, da se vrtiva v "mrtvem" teku, saj bolj ko vam skušam kot strokovnjak pojasniti, da RTV ne pristopa strokovno in aktualno k problemu šolstva, bolj se vi oddaljujete od dejanske rešitve problema šolanja otrok in mladostnikov v Sloveniji in nasilja v šolah.

Ne razumem, kaj je težko razumeti pri tem, da naj bi vi našli in krepili dialog med ustvarjalci in uporabniki programskih vsebin (1. člen). Večkrat sem že pisal na razne naslove na RTV in tudi vam, vendar še vedno ni dialoga med ustvarjalci in gledalci. Ustvarjalci programskih vsebin RTV še vedno vztrajajo na 150 let in več starih temeljih šolskega sistema (3. osnovnošolski avstro-ogrski zakon iz 1869), medtem ko jaz opozarjam, da je potrebno stopiti v korak s časom in spoštovati mednarodno pravo in pravne temelje Slovenije, da bomo priča bolj modernim oddajam na RTV, ki bodo obravnavale problematiko šolstva v Sloveniji in obenem prikazovale različna strokovna mnenja in možne načine reševanja problemov v šolstvu, ne pa enodimenzionalne oddaje, ki sledijo vzorcem ugotavljanja in načina reševanja problematike vse slabšega obiskovanja šol in nasilja itd. izpred 50 in več let. Trenutno smo v 21. stoletju.

Če si nekoliko pobliže ogledava vaš pogled na oddajo "Tarča" in poskušava skupaj analizirati, kaj ste gledali in kaj videli, lahko ugotoviva sledeče:

1. Vi pravite: Tema je bila primerna

Jaz odgovarjam: *Strinjam se z vami, da je bila tema primerna*

2. Vi pravite: Pripravilo je tudi po mojem mnenju primerno vsebinsko zasnovo oddaje in vanjo povabilo primerne goste.

Jaz odgovarjam: vsebinsko je bila oddaja povsem zastarela in zgrešena (neprimerna vsebinska zasnova) in povabljeni so bili napačni gostje. Zasnova oddaje bi morala prikazati probleme nasilja v šolah in rešitve teh problemov. Rešitev pa ni bilo, ker niste imeli ustrezno strokovno izobraženih kadrov z ustrezno teoretsko usposobljenostjo in praktičnimi izkušnjami, ki bi lahko povedali kaj o modernih tokovih spreminjanja šolskih sistemov po svetu, ki se izvajajo pod okriljem OZN (mednarodne skupnosti), kjer so članice dolžne spoštovati svoja soglasja in odgovorno izvajati podpisane mednarodne dokumente. Slovenija je podpisnica nekaterih mednarodnih dokumentov, ki so zanje obvezujoči. To bi po mojem mnenju potrdila tudi ga. Zalokar. Če že v oddaji "Tarča" ni bilo mogoče prikazati nujno spremembo šolskega sistema iz "integracije v inkluzijo", ki pomeni nujne spremembe ne samo za reševanje nasilja v šolah, potem bi lahko vsaj sprožili različne polemike o možnostih reševanja nasilja v slovenskih šolah. Tako bi vsaj dokazali, da ste na tekočem z dogajanjem o spremembam šolskih sistemov, ki se dogajajo po svetu, na pobudo mednarodne skupnosti in tako vsaj malo osvetlili problem v slovenski družbi, ki ne sledi mednarodnemu pravu in možnim spremembam v šolstvu, ki bi med drugim tudi preprečevale nasilje. Za tovrstne razlage in rešitve v šolstvu pa potrebujete strokovnjake s področja inkluzije. Eden med njimi sem tudi jaz.

3. Vi pravite: Iz nastopov gospe Leonide Zalokar in ostalih gostov je bilo možno razbrati razloge za pojave nasilja v šolah in tudi mnoge druge vidike tega pojava.

Jaz odgovarjam: Iz zelo male skupine gostov s povsem osebnim mnenjem ni mogoče "dokaj jasno izluščiti", kje je pravi problem šolstva v Sloveniji in s tem nasilja, je pa delno res bilo mogoče sklepati, da problem ni samo v šolstvu, temveč tudi v zakonodaji in sistemih (ni jasno, kateri so ti sistemi), ki šolam ne omogočajo oziroma jih ne spodbujajo, da bi bile učinkovite. Ne gre za to, ali bodo zakonodaja in "sistemi" spodbujali šolstvo k učinkovitosti, ampak za to, da je potrebno šolstvo povsem "prenoviti" v skladu z mednarodnim pravom tako, da se vzpostavi osnova za reševanje perečih problem, med katerimi je gotovo tudi nasilje. V šolstvu je potrebno izvesti reformo od "integracije k inkluziji". Inkluzija z ustrezno zakonodajo in izobraževanjem učiteljev ter drugih strokovnih kadrov, omogoča večjo učinkovitost šolam in učiteljem pri ustvarjanju kulture vedenja in znanja. Skratka potrebno je pomagati pri pojasnjevanju pojmov klasični, represivni sistem šolanja in moderni, inkluzivni način šolanja otrok in mladostnikov, ki bi učinkoviteje reševali pereče probleme šolstva z nasiljem vred. Potrebno je spoznati in spoštovati mednarodno pravne podlage za nadaljnji razvoj šolskega sistema v Sloveniji, ki med drugim ponuja možnosti za preprečevanje nasilja vseh vrst.

4. Vi pravite: Morda ste vi oddajo videli drugače, a iz vašega dopisa ne razberem dovolj konkretnih očitkov nanjo, da bi vam lahko še podrobneje odgovorila.

Jaz odgovarjam: Najbolj konkreten očitek omenjeni oddaji, ki je predmet pogovora oziroma dialoga med varuhom in gledalci ter med ustvarjalci programov in gledalci, je ta, da niste v nobeni oddaji o šolstvu (vključno z omenjeno "Tarčo") prikazali ustreznih rešitev, ki bi prikazovale obveznosti Slovenije do spremembe šolskega sistema in s tem možnih rešitev nasilja v šolah. Praktično niste prikazali nobene rešitve. Vključenih je bilo nekaj otrok, ki naj bi pokazali na

ustrezne rešitev nasilja, vendar pa iz "peščice" mnenj ni mogoče prikazati rešitve, kot jo lahko ponudi znanstveno raziskovanje in spoštovanje mednarodnega in državnega prava. Lahko bi npr. prikazali možno rešitev, ki jo ponuja politika, kot npr. stranka Svoboda, ki v svojem programu ponuja mednarodna izhodišča za spremembe osnovnošolskega sistema, pa sama svojega programa in s tem nujnih sprememb v šolstvu ne izvaja. Tako minister dr. Darjo Felda kot predsednica Odbora za šolstvo pri državnem zboru dr. Mirjam Bon Klajnšček sta člana stranke Svoboda in ne izvajata programa stranke Svoboda. Tudi tu je morda možno iskati odgovore za neuspešno in precej zmedeno reformo šolstva, ki trenutno poteka.

5. Vi pravite: Glede vaših prizadevanj, da bi TV Slovenija oddaje o šolstvu pripravljala drugače in vanje v večji meri vključila prave strokovnjake s področja inkluzije, pa vam moram odgovoriti, da kot varuhinja lahko presojam samo že objavljene vsebine in na podlagi ugotovljenih kršitev Poklicnih meril podam priporočila. Za oddaje, ki šele bodo na sporedu, pa ne smem podajati mnenj ali priporočil, ker bi to pomenilo vmešavanje v uredniško neodvisnost. Lahko pa gledalci sami stopite v stik z ustvarjalci, tudi s predlogi za oddaje.

Jaz odgovarjam: Pisal sem na vse mogoče e-mail naslove (tudi Tarča in programski svet), direktorju oziroma v. d. direktorja, pa je tako, kot bi pisal steni. Morda pa bi vi lahko v skladu s Pravilnikom pomagali narediti programske vsebine RTV manj nestrokovne in zavajajoče za javnost oziroma bolj v skladu z modernimi, objektivnimi trendi informiranja javnosti. 1.člen Pravilnika: Varuh mora pri uveljavljanju sprejetih zakonskih, etičnih, poklicnih, estetskih in drugih standardov v medijskih vsebinah delovati aktivno in ustvarjalce programov sproti opozarjati na zaznane pomanjkljivosti in nepravilnosti.

Predvidevam, da je to primarna naloga javne RTV.

Gotovo je največja zaznana nepravilnost v oddaji Tarča bila, da RTV in s tem oddaja Tarča nista prišli do nobenih konkretnih rešitev (sploh pa ne strokovnih in pravnih), ki bi nakazovale možnost nadaljnega razvoja šolskega sistema in reševanja problemov, med drugim tudi nasilja.«

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za vaš ponovni odziv. V njem ste nanizali vrsto zanimivih in pomembnih stališč glede inkluzivnega pristopa v šolstvu, ki bi moral po vašem mnenju priti tudi v širšo javnost. Nadejam se, da bodo to prebrali novinarji in uredniki, ki se ukvarjajo tudi s šolstvom in drugimi podobnimi temami.

Gledalec je na varuhinjin odgovor odpisal:

»Neizmerno sem bil vesel vašega odgovora in morda možnosti za prikaz pluralnosti v mnenjih glede nadaljnega razvoja šolstva, spoštovanja mednarodnega prava in našega slovenskega prava in inkluzivne etike poučevanja. Hvala, da ste sprejeli izziv in morda omogočili razmislek odgovornih na RTV, da se končno odločijo, da imajo otroci prednost, kot piše v mednarodnih listinah in predvsem v "Konvenciji o otrokovih pravicah", ki jo je med vsemi ostalimi državami sveta podpisala tudi Slovenija in se s tem obvezala k spoštovanju podpisa in izvajanju aktivnosti za spremembo šolskega sistema v Sloveniji.«

Utrip, 13. 5.

Na oddajo Utrip avtorja Jožeta Možina, ki je bila na sporedu 13. maja, je prišlo 7 odzivov, od tega 6 pohval in 1 kritičen odziv. V nadaljevanju navajamo primere odzivov.

Pohvale

»Ena velika pohvala za včerajšnji Utrip g. Možine. Srčno upam, da bomo še imeli možnost gledati takšne oddaje, ki nam odpirajo oči in povedo tisto, kar mnogi zamolčijo. Hvala za pokončnost in pogum, ki ga premnogi novinarji, žal, ne premorejo. Kar pa je še bolj žalostno, pa je njihova pomanjkljiva izobrazba. Vsaj kar se zgodovine tiče.« (L. T.)

»Včeraj je bila na TV Slovenija 1 zares odlična oddaja Utrip. Avtor je zelo strokovno in pretehtano pogledal na dogajanje minulih dni. Vse pohvale, obenem pa želja, da bi g. Možina pogosteje pripravil oddajo Utrip«. (V. V.)

»Želim se oglasiti in pohvaliti Utrip, ki je bil na sporedu v soboto, 13. 5. 23. Tako, kot je v odlomku, ki povzema govor ministrice Vrečko. RTV je od vseh tam zaposlenih in od vseh, ki plačujemo davke in RTV naročnino. Oddaje, kot je ta, so v majhnem procentu, tako kot zaposleni, ki so dovolj pogumni, da si upajo v tako naelektrinem ozračju tako oddajo narediti. Ustvarjalci in gledalci, ki si želimo, da se resnica naše polpretekle zgodovine večkrat sliši, vemo, kakšen pogrom varuhov totalitarnih laži se bo zgrnil na avtorje. Hvala, g. Možina. Kar pogumno naprej«. (M. P.)

»G. Možina je tudi tokrat naredil odlično oddajo Utrip. Hvala. Z velikim veseljem in zanimanjem pričakujem njegove komentarje, ki odstirajo zamolčane resnice naše zgodovine in dogodke sedanjosti na osnovi preverljivih dejstev.« (I. L.)

Kritika

»Tudi današnja oddaja Utrip (13. 5.) je bila pod vsako kritiko in ni zastopala stališč večine državljanov Slovenije, ki zagovarjamo osvobodilni boj in smo nasprotniki poveličevanja kolaboracije, o čemer je bilo govora v tedenskem pregledu dogodkov. V oddaji se vedno ponavlja zimzelena (prikazovanje okostja in lobanj). Neokusno pa je bilo tudi prikazovanje 2x ali 3x golobov. Zakaj že? Parodija na priimek predsednika vlade. Pogrešal sem tudi opravičilo tega istega avtorja o netočnem poročanju v oktobrskem Utripu, kar je uredništvu naložilo sodišče s svojo sodbo. Marsikaj smo že preživeli in upam, da bo tudi tega cirkusa enkrat konec in da se povrnejo normalni Utripi.« (M. B.)

ODGOVOR VARUHINJE

Glede oddaje Utrip sporočam, da je že leta opredeljena kot izrazito avtorska, komentatorska oddaja. Zato v oddaji ni mogoče pričakovati samo stališč večine državljanov, temveč so dovoljena tudi drugačna mnenja. Morajo pa biti utemeljena na dejstvih oziroma mora oddaja spoštovati pravila komentarja, kot jih določajo Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija: »Čeprav imajo novinarji o problemih, o katerih poročajo, svoja mnenja, ta v ničemer ne smejo vplivati na to, da bi novinar izmed njemu znanih dejstev uporabil

samo tista, ki ustrezajo njegovemu videnju. Kadar se odločamo za objavo osebnih mnenj novinarja, je treba zelo jasno opozoriti, da gre za komentar. Ker subjektivna mnenja temeljijo na določenih, velikokrat tudi parcialnih dejstvih, morajo uredniki zagotoviti, da bodo zasnove in vsebine komentarjev čim bolj pluralne. V določenem obdobju morajo biti komentarji uravnoteženi, to pomeni, da morajo biti zajeta vsa relevantna stališča. Nobeden od zaposlenih novinarjev in urednikov na RTV Slovenija nima monopola nad komentarjem.«

To med drugim pomeni, da mora RTV Slovenija za nek programski pas ali niz oddaj, ki imajo značilnosti komentarja, zagotoviti širok nabor avtorjev.

Glede opravičila, ki ga naloži sodišče, pa sporočam, da mora vsakič, ko sodišče naloži objavo popravka, uredništvo, v katerem je bila objavljena vsebina, na katero se nanaša popravek, popravek objaviti v naslednji oddaji. Ta pravica prizadetih je dobro pravno varovana in RTV Slovenija to mora izvesti, zato predvidevam, da je to tudi storila.

Tednik, 17. 4.: Onesnaženi kraški biseri

Gledalec **M. C.** se je odzval v prispevek v Odmevih, 17. aprila, o onesnaženosti kraških jam:

»Tednik - prispevek 'onesnaženi kraški biseri'. Prispevek v približno 10 minutah našteva vse, kar je končalo v slovenskih jamah, pa tja ne sodi. Naštevate smeti, vojni kontekst, eksplozive, živalske ostanke. Vojnega obdobja se v prispevku večkrat dotaknete. Moje vprašanje je sila preprosto. Zanima me, zakaj se zdi novinarki in urednici primerno v prispevek vključiti vse, kar je v jamah končalo (ponavljam: smeti, živalski ostanke), le človeških ostanki so v tem naštevanju izostali? Vašo selektivnost, ob dejstvu da gre za zelo masoven pojav v slovenskih jamah, prepoznavam kot žaljivo do človeškega življenja.«

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Tema prispevka je bila onesnaženost kraških jam in, kot je izhajalo tudi iz odgovorov raziskovalcev in jamarjev, so v obravnavanih jamah komunalni odpadki. Razmeroma malo je jam (od že skoraj 15.000 odkritih in popisanih), ki vsebujejo človeške ostanke in odpadke. Večinoma gre za ločene lokacije, kar razkriva že hiter vpogled v Seznam prikritih morišč, ki je javno objavljen in poleg jam in brezen vsebuje tudi druge lokacije.

Vsekakor menim, da bi si tema o prikritih grobiščih zaslužila poseben prispevek in bi bilo nepietetno omeniti to samo spotoma.

Odzivi na neposredna prenosa shodov

Varuhinja je prejela 6 protestnih odzivov na prenos 4. shoda upokojencev, ki je potekal 3. maja. 5 se jih je odzvalo z e-pošto, ena gledalka pa prek telefona. Poleg tega je prejela še en protest gledalke, ker je prenos shoda zamujal. Primeri odzivov:

»Odločno nasprotujem, da RTV Slovenija prenaša prenose v živo iz protestov, ki jih organizira Pavle Rupar. Sprašujem vodstvo, kakšno korist ima to za gledalce in s kakšnim namenom se Pavletu Ruparju posveča tako veliko časa v programu RTV. /.../ Na teh protestih se poenostavlja

kompleksne probleme upokojencev in to je nevarno manipulativno. Prosim, da se protestov več ne prenaša.» (T. H.)

»Ostro protestiram proti včerajšnjemu prenosu s Trga republike in proti sovražnemu govoru Ruparja, ki smo mu bili priča! /.../« (M. T.)

»Politično obarvan prenos shoda pod vodstvom Ruparja je nedopusten! Glede na to, da sem redna plačnica RTV-prispevka, zahtevam, da prispevki in oddaje niso politično enostransko prikazane. (A. V.)

»Vem, da mora biti nacionalna televizija namenjena vsem gledalcem: vseh starostnih skupin, vseh političnih usmeritev, vseh spolnih usmeritev itd. Ne morem pa spregledati dejstva, da se istočasno predvaja direkten prenos na SLO 1 in na /.../. Če ne bi šlo za Ruparjeve nesprejemljive govore, bi to še nekako požrl./.../« (M. M.)

»Protestiram, da ste prisilili nas plačnike, da gledamo več kot dve uri prenos Ruparja na TV SLO 1 namesto rednega programa. Dajte to na 3. program.« (A. P.)

»Ob vsakomesečnem zakonsko neizogibnem plačevanju prispevka RTV Vas prosim za obrazložitev, zakaj ne zagotavljate točnosti programa. Namreč po programu ne predvajate vsebine, za katero vas plačujemo. Kakršnakoli napaka je, ste jo dolžni pravočasno odpraviti, saj po 30 min še vedno ni shoda na programu in še vedno piše, da bi naj bil. /.../« (M. K.)

Dve gledalki in gledalec so se kritično odzvali na prenos, ki je 29. maja potekal pred Mestno občino Ljubljana. Iz odzivov:

»Protestiram, da se predvaja na javni TV shod, kot je ta današnji. (celo brez reklam). A pomemben dogodek, kot je "Giro D'Italia", kjer je Roglič zmagal, pa niste predvajali. Denar za razne shode imate, za pomembne dogodke pa ne. Ko pa predvajate, gledamo več reklam kot pa drugo.« (M. M.)

»V ponedeljek, 29. 5. 2023, ste na SLO 1 v živo prenašali protest občanov pred Magistratom, naslovljen zoper župana. Prosim za pojasnilo o presoji uredniške politike za ta prenos oziroma o porabi našega dragocenega obveznega vsakomesečnega prispevka za RTV SLO. Protest, ki se ga je udeležilo nekaj deset prebivalcev, ni bil torej "nacionalnega" pomena, je bil izrazito lokalni. Še Ljubljance ne zanima, zastave in prepevanje, mimo so hodili po svojih opravkih, kot da se nič ne dogaja. Pač (legitimen) protest opozicije zoper župana, nič novega in nič posebnega. Zakaj pa ga prenašati v živo? Ko ste začeli v živo prenašati "Ruparjeve" politične shode, je vodstvo pojasnilo, da gre za "pravico slovenske javnosti do obveščeniosti". Ko se torej v občini zbere par ljudi in protestira zoper kogarkoli že, je v interesu slovenske javnosti, da se to prenaša v živo? Občin je v Sloveniji več kot 200, saj vam bo zmanjkalo prostora in časa na SLO 1 in SLO 2, da boste lahko prenašali vse proteste opozicije! Organizirani, prijavljeni, mirni protesti so v demokraciji seveda legitimni, smo zaenkrat še v demokratični državi. Da pa najpomembnejši slovenski medij to prenaša v živo? Vsa čast uredništvom športa, kulture, znanosti, filma tedna, nadaljevanam, dokumentarcem ... če njih ne bi bilo, bi bilo še bolj za zjokati se ... Glede na čas

prenosa bi bilo veliko lepše, če bi iz vašega odličnega otroškega in mladinskega programa predvajali nekaj primerneza za otroke in mladostnike. Kakšen lep dokumentarec ali film.» (N. V.)

»Zopet imam pritožbo glede predvajanja istočasnega prenosa shoda proti Jankovičevemu nasilju na SLO 1 in Nova 24. Če je javna televizija, televizija za vse državljane Slovenije, nimam nič proti predvajanju raznoraznih shodov. Ne morem pa pristati na to, da se isti prenos vrti na NOVA 24. Naj si sami posnamejo, kar želijo. Kot lahko vidite, sem naslovil pritožbo tudi na NOVA 24.« (M. M.)

ODGOVOR VARUHNJE gledalcu M. M.

Hvala za vašo pripombo. Kot razberem iz nje, predpostavljate, da Nova24 TV predvaja posnetek, ki ga snema TV Slovenija. Verjetno vam bodo z Nove24 TV odgovorili, da to ne drži in da so zase snemali sami. Če ste pozorno spremljali prenos, ste lahko tudi opazili pri govorcih dva mikrofona – enega od RTV SLO in enega od Nove24TV. Verjetno ste opazili tudi 3 kamere, kar pomeni, da so bile, vključno s kamero, ki je snemala te tri kamere, na prizorišču vsaj 4 kamere. Predvidevam, da je bila vsaj ena med njimi od Nove24. Kar pomeni, da so prenos posneli sami. Kar je seveda edino pravilno. RTV Slovenija ne sme snemati prireditev za druge TV postaje.

Gledalec M. M. se je na odgovor varuhinje odzval:

»Hvala za hiter odgovor. Veste, težko je take prenose pozorno gledati. Bom drugič bolj pozoren.«

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija Jadranka Rebernik

V februarju 2023 so se v Sloveniji pričeli organizirati različni protesti, protestirale so medicinske sestre, gasilci so imeli izjemno odmeven protest, napovedovali so se novi shodi različnih skupin, zato smo v dogovoru z vodstvom sprejeli odločitev, da shode, ki bodo uredniško ocenjeni kot pomembne za javnost in bodo v javnem interesu, prenašamo na eni od platform (na enem od programov ali na MMC). Razloge in pravila za prenose smo podrobneje razložili v dokumentu : [Pravila za prenose protestov in shodov - RTV SLO.](#)

Glede na to, da imamo v Sloveniji zanimivo in pestro zgodovino protestov in shodov, ki so vplivali na družbeno in politično dogajanje pri nas, se mi zdi pomembno, da smo se odločili za prenose, torej – da prenesemo sliko dogajanja in osrednji del protestov z govori do naših gledalcev nefiltrirano - brez uredniških ali novinarskih rezov, komentarjev ali kakšnim drugim posegom, ki bi lahko spremenil oziroma ponaredili razumevanje dogajanja. Za RTV Slovenija ni pomembnejšega poslanstva kot je to, da prinaša gledalcem in gledalkam resnične, nepotvorjene informacije o dogodkih. Prehodili smo dolgo pot od konca 80ih, ko RTV Slovenija tako rekoč ni poročala o dogajanju v zvezi s procesom JBTZ, protestih pred sodiščem v času sojenja oziroma so bili ti dogodki odpravljeni s nekaj stavki, ki jih je prebral spiker, do letošnje pomladi, ko smo se odločili za prenose shodov, ki so po naši avtonomni uredniški presoji tako pomembni, da je nujno, da pridejo do gledalcev na eni od naših platform.

Pomembno se mi zdi tudi, da smo določili pravila, na podlagi katerih vsakič znova presojamo prošnje za prenos različnih organizatorjev. Delno najdemo pravila oziroma priporočila tudi v Poklicnih merilih:

5.9.1 Protesti in demonstracije

Protesti in demonstracije ter pravica do njihovega organiziranja se pojavljajo v različnih oblikah: pohodi, zasedba stavb in drugih lokacij, postavitve barikad, posedanje, gladovne stavke in podobne pobude posameznikov ali skupin.

Te javne dogodke načrtujejo in pripravljajo zlasti zato, da bi o njih poročali v medijih. Poročanje novinarjev RTV Slovenija o demonstracijah za pravice in svoboščine določenih posameznikov ali skupin ne sme biti v škodo pravic in svoboščin drugih.

Pri spremljanju takih dogodkov je velika nevarnost manipulacij. Uredniki in novinarji RTV Slovenija morajo pri tem upoštevati naslednja navodila:

- a. o spremljanju demonstracij ne obveščajo nikogar zunaj RTV Slovenija, saj napoved poročanja lahko vpliva na obisk in namere organizatorjev*
- b. novinarji morajo ohraniti distanco do organizatorjev in demonstrantov;*
- c. poročevalske ekipe naj bodo pozorne na osebe ali skupine, ki se odkrito nastavljajo pred kamerami in mikrofoni;*
- d. poročevalske ekipe ne smejo dajati nikakršnih predlogov ali postavljati zahtev demonstrantom, ki bi vodili k stopnjevanju dogodkov;*
- e. novinarji naj poizvedo in poročajo, kdo so organizatorji, kakšen je namen demonstracij in koliko je udeležencev;*
- f. če demonstracije prekinejo nek drug javni dogodek, naj ga novinarji še naprej spremljajo v obsegu, ki si ga zasluži;*
- g. odločitev o predvajanju poročila mora biti odvisna od pomembnosti dogodka, protesta ali demonstracij, in ne le od hrupa in prizorov, ki so ga zaznamovali.*

Tako smo od marca naprej poleg omenjenih shodov prenašali tudi Shod za podnebno pravičnost, pa tudi feministični protest "Patriarhat ubija!", z veliko sporočilno vrednostjo proti femicidu. Ravno tako smo prenašali protestni shod, ki ga je organiziral Glas ljudstva v podporo javnemu zdravstvu. Gre za različne teme protestov, vse pa so pomembne. Pri odločanju za prenos so pomembni različni dejavniki – čemu in komu je protest namenjen; ocena številčnosti; tehnične kapacitete; programska shema – vse to upoštevamo pri odločanju za prenos in uvrščanju v program oziroma na MMC.

V zadnjih letih je RTV Slovenija redno spremljala na primer petkove proteste, proteste zoper covid ukrepe – ne sicer z neposrednim prenosom, pač pa z vklopi v vse dnevno informativne oddaje na TV in radiu, spremljanjem dela protesta v živo oziroma spremljanjem dogajanja na protestih iz minute v minuto na MMCju.

Nasprotovanje prenosom dogajanja na protestih kaže, v kateri razvojni fazi demokracije smo – posameznike je prenos motil, ker jim ni všeč nekdo od govorcev oziroma se z njim politično ne strinjajo, namesto da bi prisluhnili različnim in tudi drugačnim mnenjem. S strpnostjo do drugače mislečih bomo pričeli dvigati tudi politično kulturo in kulturo dialoga, kar je v družbi, v kateri se v zadnjem času veliko govori o sovražnem govoru, naredi pa bolj malo v smislu edukacije (saj se vse vrti okoli groženje kakšne in kako visoke naj bodo kazni), zelo pomembno. Izobraževanje in osveščanje na tem področju je izjemnega pomena – in tu pride do izraza vloga

RTV Slovenije kot osrednje medijske institucije, pa naj bo to prek različnih pogovornih oddaj ali pa s prenosi pomembnega dogajanja v živo.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Pri presoji primernosti prenosov shodov in protestov, ki jih je RTV Slovenija neposredno prenašala v letu 2023, sem naletela na kopico anahronizmov, ki nakazujejo, da potrebuje RTV Slovenija glede neposrednih prenosov temeljito notranjo razpravo na več ravneh ter posledično prilagoditev pravil družbenim in medijskim razmeram v letu 2023.

Prvi anahronizem je povezan s ključno odločitvijo: **ali shode sploh prenašati**. Po Zakonu o RTV Slovenija je TV Slovenija zavezana samo k neposrednemu prenosu sej Državnega zbora Republike Slovenije in njegovih delovnih teles, Državnega sveta ter posvetovalnih teles obeh organov. Neposredne prenose zagotavlja tudi za mnoge športne dogodke, državne proslave, verska bogoslužja in nekatere druge pomembne in/ali za javnost zanimive dogodke. Slednji so zelo redki, drugih zakonskih obveznosti glede neposrednih prenosov RTV Slovenija nima.

Kljub temu je v zadnjih letih na spletnem portalu rtslo.si neposredno prenašala tudi nekatere shode, proteste in druge dogodke, bodisi v lastni produkciji bodisi je za neposredni prenos le ponudila svoj kanal drugemu izvajalcu, najpogosteje STA (npr. 24. januarja 2018 protestni shod pred poslopjem vlade, 26. 9. 2022 shod v podporo stavkajočim na RTV Slovenija). To že nakazuje drugo dilemo: **kje prenašati**. Med prenosom na spletnem portalu rtslo.si in prenosom na TV SLO 1, TV SLO 2 ali TV SLO 3 je namreč z vidika občinstva velika razlika: **na televiziji neposredni prenos nadomesti oziroma onemogoči drugo vsebino, ki bi sicer bila tedaj na sporedu, zato je ob vsakem neposrednem prenosu na televiziji nujno temeljito pretehtati, ali je neposredni prenos pomembnejši od vsebine, ki jo zamenja**. To kažejo tudi upravičene pritožbe občinstva, ki zaradi prenosa protestov niso mogli spremljati predvidenega programa. **Na spletnem portalu neposredni prenos ne »povozi« drugo vsebine**, temveč ji le stoji ob strani ali jo, v najslabšem primeru, potisne na manj opazno stran. Edini pomislek, ki negira argumente v prid prenosom na spletni strani, so gledalke in gledalci, ki nimajo dostopa do spleta.

Pri iskanju odgovorov na vprašanje, ali shode neposredno prenašati ali ne, je nujno upoštevati tudi spreminjajočo se družbeno in medijsko stvarnost. Z naraščanjem števila neposrednih prenosov različnih dogodkov (tudi shodov) na družbenih omrežjih, spletnih mestih in zasebnih televizijah in s krepitvijo video vsebin celo pri tiskanih medijih lahko RTV Slovenija izgubi toliko občinstva, da to močno ošibi njen doseg in s tem javni interes. **Ne glede na to, da iskanje velike gledanosti ali spremljanosti ni poglobitni cilj RTV Slovenija, javnosti tudi ne sme zlahka prepustiti drugim medijem in družbenim omrežjem, saj s tem izgublja svoje javno poslanstvo. Smiselno pa je razmisliti, s katerimi lastnimi mediji se boriti za katero ciljno občinstvo**. RTV Slovenija ima na voljo več kanalov, od televizijskih in radijskih programov do spletne strani in več družbenih omrežij. Zlasti produkcijsko zahtevnejše in dražje mora uporabljati zelo premišljeno.

Drugi sklop anahronizmov, ki se je pokazal pri presoji neposrednih prenosov shodov, je povezan z veljavnimi Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija. Prvi anahronizem oziroma **pomanjkljivost poklicnih meril je, da sploh ne določajo meril ali pravil za neposredne prenose protestov, demonstracij in podobnih dogodkov**. Tega podrobneje ne

določa niti Zakon o RTV Slovenija (določa le obveznosti RTV Slovenija glede neposrednih prenosov sej Državnega zbora in njegovih delovnih teles), niti Zakon o medijih. Tako so tudi mnogi neposredni prenosi, ki so se razmahnili z razvojem videoprenosov, prepuščeni bolj ali manj uredniški presoji, opori na smiselne člene Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, druge pravne podlage in novinarski kodeks. S tega vidika je bila dobrodošla odločitev vodstva TV Slovenija, da vnaprej določi Pravila za prenose protestov in shodov. Ta pravila so sicer določila uredniško avtonomijo pri odločanju o prenosu protesta ali shoda in se deloma naslonila tudi na Poklicna merila, sicer pa so bila zelo skopa. **Zato neposredni prenosi v februarju, marcu in maju niso uspeli ovreči očitkov, da so bile odločitve zanje arbitrarne.**

Druga težava pri neposrednih prenosih je **nepredvidljivost dogajanja, ki lahko vsebuje tudi elemente sovražnega govora.** Do teh težav prihaja tudi pri neposrednih javljanjih z dogodkov, kjer pa imajo novinarji, snemalci in drugi ustvarjalci več možnosti za nadzor. Pri neposrednem prenosu shoda ali protesta so te možnosti zelo majhne ali jih sploh ni.

Tretja težava uporabe Poklicnih meril za neposredne prenose je, **da je pri neposrednih prenosih neizvedljivo spoštovanje pravila iz točke 5.9.1 a, ki določa, da »o spremljanju demonstracij ne obvešča nikogar zunaj RTV Slovenija,** saj napoved poročanja lahko vpliva na obisk in namere organizatorjev«. Ker so vsi neposredni prenosi vnaprej najavljeni, to pravilo ni izvedljivo.

Zato uredništvu IP TV SLO, vodstvu RTV in Svetu RTV priporočam razmislek o prenovi Poklicnih meril in načel novinarske etike tudi v smeri, da bodo v njih jasneje določena pravila o neposrednih prenosih shodov, protestov in drugih javnih dogodkov, vključno z merili, kakšni prenosi so, če sploh kateri, v javnem interesu.

Dopisnik iz Srbije ali za ves Balkan?

Gledalka **M. J.** se je odzvala s pismom, v katerem izraža razočaranje nad poročanjem iz Srbije in z Balkana:

»Pogledam na spletno stran RTV SLO in preberem, da je gospod Boštjan Anžin Dopisnik RTV Slovenija z Balkana. Potem pogledam malo po zemljevidu in glej ga zlomka, saj Balkan ni le Srbija!

Prav zanima me, kdaj bo gospod Anžin povedal, poročal kaj lepega o Srbiji, če že z Balkana ne more. Zelo rada bi slišala kaj pozitivnega iz Srbije, ne samo negativne stvari. In udrihanje čez sedanjo politiko. Če je plačan za to, mu uspeva. Ali bi povedal kaj kratkega (morda) o zgodovini, kmetijstvu, malinah, salamijadi, samostanih, industriji, cestah, kakšne lepe posnetke ... iz Srbije, Balkana. Iz Srbije so ga tako same negativne stvari. /.../ Kje je pri njem ostali Balkan? Ne premakne se iz Beograda.

Ga. Vlasta Jeseničnik kljub sedanjemu stanju v Rusiji uspe pripraviti prispevek o umetnosti v starem mestu. Ne samo o politiki. Saj si predstavljam, da je cenzurirana, pa vseeno. Danes, nedelja, 28. 5. 2023, je pri Poročilih ob 13.uri poročala ga. Karmen Švegl z Japonske, o Slovenki, poročeni na japonskem podeželju, kako družina goji čaj. Zelo lepo, zanimivo. Ali pa g. Janko Petrovec. Kako zna on pripraviti čudovite prispevke iz Italije. Cele Italije, ne samo iz Rima. Politika ja, ampak tudi njegovi ostali prispevki so čudoviti. Tega od g. Anžina gledalci ne dobimo.

Razjezilo me je, ko ste na Velikonočno nedeljo letos pri Poročilih ob 13.00 prikazali Anžinov prispevek, kar zelo dolgo, o grafitih Mladića na beograjskih zgradbah. Prosim lepo, na ta dan sem pa pričakovala kakšen prispevek, kako praznujejo Slovenci v Srbiji praznik, kakšno mešano družino, kako praznuje ali kako praznujejo pravoslavni verniki, ki upoštevajo praznike po gregorijanskem koledarju, našo Veliko noč ... npr. Bolgari. Nič. Sicer to ni njegova napaka, bolj uredniška, da ste to objavili.»

Boštjan Anžin, dopisnik RTV Slovenija za Balkan

Hvala za vaše pismo in vaše mnenje. Da, sem dopisnik z Balkana s sedežem v Beogradu, ampak da se ne premaknem iz Beograda, pa pri meni prav gotovo ne bo držalo: če pogledam le zadnje tromesečje, sem bil v Moldaviji in tam poročal o vrhu t. i. Evropska skupnost, pokrival sem obisk predsednice v Severni Makedoniji in dan kasneje v Srbiji, na terenu sem pokrival volitve v Črni gori (najprej predsedniške, nato parlamentarne) - julija sem iz posnetega materiala pripravil oddajo Globus, v Odmevih ste lahko videli tudi intervjuja z aktualnim predsednikom Milatovićem in njegovim predhodnikom Đukanovićem. Zadnje čase sem se ogromno ukvarjal z nemiri na severu Kosova, že pred tem pa z dialogom Beograd - Priština, ki je zašel v slepo ulico. Spremljal sem parlamentarne volitve v Grčiji, precej pogosto poročam o dogajanju v BIH (in se tja tudi pogosto odpravim), še posebej v entiteti Republika Srbska, po potrebi tudi o dogajanju na Hrvaškem (zapleti ob obletnici operacije nevihta, pred tem obisk Dodika na Hvaru). V zadnjem času so bile nekoliko manj izpostavljene Romunija, Bolgarija in Albanija, ki jih sicer prav tako pokrivam (v zadnjem času pa sem od tam poročal o težavah v zdravstvu, o protestih albanske opozicije, o bolgarsko-makedonskih zapletih, nenehnih vladnih krizah v Bolgariji).

Drži, da je bilo v osrednjih oddajah največ prispevkov, ki se dotikajo kakšnega problema, žal je teh na Balkanu toliko, da bi lahko o njih poročal vsak dan. Treba je vedeti, da so dopisništva zelo različna, da so takšna, kjer je časa za "prijaznejše" reportaže več, in takšna, kjer imamo že dnevnega dogajanja preveč, da bi lahko vsega umestili v naše programe. Sem verjetno tudi eden redkih dopisnikov, ki se mu zgodi, da pridejo dnevi, ko ne le, da so moji prispevki v vsaki informativni oddaji, ampak celo z dvema (iz dveh različnih držav) v isti. In še vedno se trudim čim večkrat prikazati lepše plati življenja na Balkanu, ob čemer o umestitvi posameznih prispevkov v oddaje odločajo uredniki. Sem pa vedno odprt za vse predloge.

Moje dopisništvo je tudi edino, kjer skorajda ne uporabljam letal, ampak večino poti opravi z avtomobilom, v katerem sem tudi voznik, pred tem pa še organizator, producent ... med potjo pa ustvarjam prispevke na bencinskih črpalkah, parkiriščih.

Zadnje mesece sem v povprečju za radio in televizijo skupaj pripravil (in po potrebi posnel) 90 - 100 prispevkov mesečno, morda se kakšni v tej množici tudi malce izgubijo, še posebej tisti o prijaznejših temah, ker so po navadi objavljeni ob 13. ali 17. uri ali v Panorami, ker sem v Dnevnikih in Odmevih večinoma z resnejšimi, problematičnejšimi temami (kljub temu pa, ko le gre, poskusim stisniti v kako od oddaj tudi lepše stvari - npr. o kopanju na Adi Ciganliji, o trubačih v Guči, o tem, da je Srbija svetovna pridelovalka malin, o slovenskih vojaki Kforja na Kosovu, o Ohridskem in Prespanskem jezeru, Kopaoniku, orlih, veliko je bilo iz Novega Sada v času, ko so bili evropska prestolnica kulture). Ob čemer imamo seveda tudi tematske oddaje (kultura, turizem, kmetijstvo), kjer je več prostora za prijaznejše stvari, ki jih omenjate, v informativnih

oddajah ga žal navadno ni. Naj posredujem le nekaj povezav (osredotočam se na TV, čeprav bi ogromno zanimivih reportaž, pogovorov in denimo oddaj Eppour si mouve našli tudi na radiu - ker je tam prostora za takšne stvari bistveno več) zadnjega obdobja:

Globus o Črni gori:

<https://365.rtv slo.si/arhiv/globus/174974115>

Intervjuja Milatović, Đukanović:

<https://365.rtv slo.si/arhiv/odmevi/174977953>

<https://365.rtv slo.si/arhiv/odmevi/174977240>

ali radijska, daljša verzija:

<https://365.rtv slo.si/arhiv/aktualna-tema/174977101>

Pa še kaj bolj zanimivega:

Slivovica na Uneskovem seznamu:

<https://365.rtv slo.si/arhiv/prvi-dnevnik/174927227>

<https://365.rtv slo.si/arhiv/prvi-dnevnik/174949332>

<https://365.rtv slo.si/arhiv/panorama/174948753>

<https://365.rtv slo.si/arhiv/panorama/174953409>

<https://365.rtv slo.si/arhiv/dnevnik/174719852>

<https://365.rtv slo.si/arhiv/prvi-dnevnik/174879995>

<https://365.rtv slo.si/arhiv/prvi-dnevnik/174896734>

ODGOVOR VARUHINJE

Vaše pripombe sem poslala dopisniku RTV Slovenija za Balkan Boštjanu Anžinu, ki se je hitro odzval z zelo podrobnim pojasnilom in poročilom o svojem delu in vam dodal še povezave do objavljenih poročil in reportaž. Iz odgovora je razvidno, da ne poroča samo iz Srbije in samo o negativnih vsebinah, temveč iz res velikega števila držav na Balkanu. Glede na količino prispevkov, ki jih pripravi, in glede na množico aktualnih dogodkov na Balkanu je razumljivo, da mu zmanjka časa za reportaže o lepših plateh teh držav. Ob tem je potrebno dodati, da je B. Anžin (kot vsi dopisniki) dopisnik tudi za Radio Slovenija, kjer je prav tako v ospredju aktualno dogajanje po svetu, šele v drugem planu, če ostane kaj časa, pa pridejo na vrsto še reportaže. Dopisniku iz več držav vsekakor prej zmanjka časa kot dopisniku iz ene države.

»Zakaj niso oddaje opremljene s sporočilom, da je pričakovati občutljivo vsebino?«

Gledalca S. L. je zanimalo, zakaj pri poročanju o občutljivih vsebinah to ni še posebej označeno z opozorilom:

»3. 5. 2023 se je zgodil grozljiv množičen umor v Srbiji, o katerem je poročala tudi TV SLO. Iz tujih (angleških) virov sem zasledil, da so v primeru tovrstnih novic novice v tujini opremljene z opozorilom, da gre za vsebino, ki ni za občutljive (angl. "Trigger warning"). Zakaj na slovenski TV ni podobnih opozoril? Takšne novice lahko prebudijo travmatične spomine pri ljudeh s

posttravmatsko stresno motnjo in podobnimi psihičnimi težavami in zelo škodijo njihovemu duševnemu zdravju (vsaj kolikor sem uspel razbrati iz virov v angleškem jeziku).«

ODGOVOR VARUHNJE

Vse programske TV-vsebine s škodljivimi elementi, v katerih prevladujejo prizori nasilja, nevarnega vedenja, golote v kontekstu spolnosti, diskriminacije, strašljivih vsebin, uporabe tobačnih izdelkov, alkohola in drugih zdravju nevarnih snovi ter uporaba neprimerne jezika, so označene z opozorilnimi oznakami. Merila in kategorije oznak so določene z zakonom (**Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah** (14. in 15. člen)) in pravilnikom (**Pravilnik o določitvi akustičnega in vizualnega opozorila ter vizualnega simbola za programske vsebine, ki niso primerne za otroke in mladoletnike**), kjer sta natančno opredeljena vsebina in videz opozorilnih oznak. Natančnejše smernice so opredeljene tudi v **Splošnem aktu o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo**. Poleg vseh zakonsko določenih predpisov je RTV Slovenija dodatna navodila opredelila v posebnem **internem aktu o etičnih in moralnih merilih**, v katerem je tudi navedeno, katere programske vsebine ni dovoljeno predvajati in katere je dovoljeno predvajati pod določenimi pogoji. V ta namen sta vzpostavljena dva časovna intervala, v katerih so lahko predvajane posamezne vsebine in sicer:

- med 21. uro in 5. uro: vsebine, ki niso primerne za otroke, mlajše od 12 let, ter vsebine, ki niso primerne za otroke, mlajše od 15 let.

- med 24. uro in 5 uro: vsebine, ki niso primerne za mlajše od 18 let.

Kot dodatno varovalko pri presojanju neprimernih elementov programskih vsebin iz lastne produkcije RTV Slovenija, televizijci uporabljajo Gledoskop. Gre za informacijski sistem, ki je televizijskim urednikom v pomoč, da lahko opredelijo potencialno škodljive elemente, jih enostavno in zanesljivo razvrstijo in primerno označijo vsebine. Po potrebi sodelujejo tudi z AKOS-om, ki to področje regulira. Pri tuji produkciji, ki se predvaja na programih TV Slovenija, pa so televizijci na tovrstne vsebine pozorni že pri nakupu filma, nadaljevanke ali druge oddaje.

Odgovorna urednica Informativnega programa TV Slovenija **Jadranka Rebernik**

Z odgovorom varuhinje pravic gledalcev in poslušalcev vsebin RTV Slovenija se strinjam, nimam kaj dodati.

Mnenje o Dnevniku, 2. 5.

»Globoko sem razočaran nad Dnevnikom z dne 2. 5. 2023. Prvi udarni prispevek o tem, kdo je Miloš Njegoslav Milović je sigurno prispevek, ki si ni zaslužil mesto prvega prispevka, novinar, ki izgleda poroča samo na tem primeru oz. na primeru o predsedniku vlade, pa je poročanje o tej temi naredil še bolj neprofesionalno, saj nismo izvedeli nič novega. Tudi zaključek novinarja, ko je sugestivno podal lastno mnenje, da je že čas, da predsednik vlade na te očitke tudi odgovori - to je neodvisni RTV ali kako? Mislim, da se bližate poročanju POP TV, kjer novinarji sami podajajo zaključke, kdaj in kdo in na kakšen način se mora nekdo odzvati. Resno me skrbi, kam pluje RTV Slovenija.« (R. H.)

ODGOVOR VARUHNJE

Zahvaljujem se vam za poslano mnenje. Prispevek res ni bil dobro pripravljen, predvsem glede »pokrivanja« slike oziroma videoposnetkov in besedila, saj so besedilo spremljale napačne fotografije. Sicer pa je bila vsebina primerna za osrednjo dnevnoinformativno oddajo. Tudi zaključek novinarja o neodzivnosti premierja je vsebinsko primeren, saj so osebe na javnih položajih dolžne transparentno pojasnjevati državljanom o vseh nejasnostih, še posebej, ko gre za porabo davkoplačevalskega denarja. Bi pa lahko novinar to povedal kot splošno dejstvo in ne kot svoj komentar.

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

Peti del Spominov Angelike Hribar ter pohvala avtorjema oddaj Spomini in Pričevalci

Gledalko **H. B** je zanimalo, kdaj bo na sporedu napovedani peti del oddaje Spomini z Angeliko Hribar, v odzivu pa je tudi pohvalila avtorja oddaj Spomini in Pričevalci.

»Moje pisanje nikakor ni pritožba, nasprotno: v aprilu ste v oddaji Spomini predvajali štiri nadaljevanja osebne zgodbe gospe Angelike Hribar. Izjemna gostja in izvrstna oddaja, opremljena z bogatim gradivom ... Napovedanih je bilo pet nadaljevanj. Zato bi vprašala, kdaj bo na sporedu in kasneje v arhivu mogoče videti zadnje, peto nadaljevanje. Ob tej priložnosti bi še posebej pohvalila avtorje oddaj Spomini in Pričevalci. Izjemno pomembno je, da se ohranijo spomini in pričevanja ljudi, ki imajo zelo zanimive, čeprav pogosto težke življenjske zgodbe. Vsem na RTV Slovenija želim veliko dobrih oddaj in uspehov tudi v prihodnje!«

Avtor oddaje Spomini: Angelika Hribar Janez Lombergar

Niste edini, veliko gledalcev se obrača na nas z vprašanjem, kaj je s petim delom Spominov ga. Angelike Hribar. Gospa Angelika je res tako zanimiva pripovedovalka in toliko slik in napisov je v oddaji, da to potegne nase vso gledalčevo pozornost, tako da mnogi niso oz. niste opazili napisa, ki je v zgornjem delu slike nekajkrat stekel med predvajanjem 4. dela in sporočal, da bo peti del na sporedu 6. junija v običajnem terminu. No, kakor koli že – peti del bo torej predvajan v torek, 6. junija, z običajnim ponovitvama v soboto zjutraj na drugem programu in v nedeljo ob 21.00 na programu RTV-centra Maribor, ki ga vidi vsa Slovenija. Do zamika je prišlo zato, ker zaradi res izjemne količine arhivskega fotografskega gradiva in s tem povezano množico računalniških operacij v montaži ob vlaganju slik v oddajo ter vseh potrebnih tehnično-estetskih korekcijah slikovnega gradiva pri teh Spominih petega dela preprosto ni bilo moč pravočasno dokončati. Oddaje Spomini nastajajo sproti in so, izmenično z oddajami Pričevalci, na sporedu v točno vnaprej določenih terminih, ki jih ob običajni zahtevnosti oddaj uspemo ujeti, tokrat pa zaradi omenjenega razloga žal pač ni šlo. Me veseli, da gledate Spomine in hvala za pohvalo, saj v te oddaje res vlagam in vlagamo zelo veliko truda! In - prav imate, potrebno je in dragoceno ohranjati spomine ljudi, ki so se vrisali v naše preteklo stoletje in se je čas vrisal v njihove usode. Hvala za vaše pismo.

ODGOVOR VARUHINJE (POUDAREK)

Odgovoru avtorja oddaje dodajam, da gre za neobičajno shemo predvajanja, vendar upam, da boste pojasnilo sprejeli z razumevanjem. Televizija je produkcijsko zelo zahtevna; tudi oddaja, za katero kot gledalci menimo, da je avtor samo postavil pred gosta mikrofona in kamero, terja veliko dela tako pred snemanjem kot tudi med njim in po njem.

Vesela sem, da z zanimanjem spremljate oddaji Spomini in Pričevalci in tudi kot varuhinja vam pritrjujem, da je izjemno pomembno ohranjati spomin in pričevanja ljudi z zanimivimi življenjskimi zgodbami. Pa ne samo zaradi njihovih osebnih zgodb, temveč predvsem zato, ker se v teh osebnih zgodbah odlikava cela paleta zgodovinskih, gospodarskih, kulturnih, družbenih in drugih vidikov določenega obdobja. To pa nam gledalcem pomaga tudi bolje razumeti današnji čas. Vse to je tudi poslanstvo javne televizije. Zato upam, da boste še dolgo zvesta gledalka obeh oddaj.

Gledalka se je na odgovora odzvala in zapisala:

»Seveda je s tako oddajo, kot so Spomini, veliko dela, zato zaslužijo vsi sodelavci priznanje in pohvalo. Enako velja tudi za avtorja in sodelavce oddaje Pričevalci. Kot ste sami zelo dobro zapisali, "se v teh osebnih zgodbah odlikava cela paleta zgodovinskih, gospodarskih, kulturnih, družbenih in drugih vidikov določenega obdobja". Morda bi se mi vsi lahko veliko naučili iz njihovih izkušenj in spoznanj. Kakorkoli - veselim se novih oddaj in seveda še posebej petega dela "Angelike"«.

Bratje Milčinski, dokumentarno-igrani film, 15. 4.

Gledalka H. W. M. je v odzivu zapisala, da je bil v dokumentarno-igranem filmu Bratje Milčinski, ki je bil na sporedu 15. aprila, priimek Milčinski napačno naveden, pogrešala pa je tudi omembo njihove sestre Brede:

»/.../ Malo nazaj ste predvajali oddajo o Bratih Milčinski (ki sem jo po opozorilu naknadno videla). Ta mi je bila sicer všeč - z dvema velikima pripombama: priimek imenovanih bratov je MILČINSKI (in ne Miličinski), ti bratje pa so imeli tudi vsega spoštovanja vredno sestro, Bredo (por.) Slodnjak, ki ni bila niti omenjena. Še vedno menim, da bi navedeni pomanjkljivosti oziroma nepravilnosti morali popraviti ali odpraviti ter se zanju tudi opravičiti. /.../«

ODGOVOR VARUHINJE

Glede dokumentarno igranega filma Bratje Milčinski, ki je bil na sporedu TV SLO 1 15. 4., sem v [arhivu RTV Slovenija](#) ponovno pregledala film (vključno s podnapisi za gluhe in naglušne) in v njem nisem zasledila zapisa Miličinski. Morda pa sem kaj spregledala. Če sem, me prosim opozorite, kje je bil napačen zapis, da bom posredovala v odziv ustvarjalcem filma obenem s pripombo, da v filmu sestra bratov Milčinski sploh ni bila omenjena. Odziv ste sicer poslali formalno prepozno, ker po Pravilniku o delovanju varuha lahko sprejemam le pripombe na vsebine, objavljene v 30 dneh pred oddajo odziva. Vendar menim, da je vaša pripomba - sploh glede napačnega priimka - umestna. Ker gre za film, ki bo še dolgo v arhivu RTV SLO, bi bilo tudi smiselno napako odpraviti.

Gledalka je odgovorila:

»Zahvaljujem se vam za odgovor, vendar nisem trdila, da je priimek Milčinski uporabljen nepravilno v zapisih. Ne, motilo me je, da je dr. Lunaček, ki je sicer povezoval predstavitev "bratov" in jih predstavil lepo, nepravilno izgovarjal priimek (sicer poznanih ljudi in celo sodelavcev). Dodajam, da sem včeraj na enem od svojih druženj povprašala, če so gledali ta dokumentarni film in slišala isto: "Dobra oddaja, ampak pogrešala sem "sestro" in prvo hčer Janeza Milčinskega. Motila me je tudi nepravilna izgovorjava priimka."«

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija Andraž Pöschl

Hvala za opozorilo. V tem primeru gre za avtorsko delo scenarista in režiserke, ki sta se tudi vključujoč uredniško potrditev odločila, da v končni format vključita zgolj brate Milčinski. Nenazadnje gre tudi za omejitev dolžine dokumentarnega projekta na 50 minut, ki za globljo predstavitev posameznih protagonistov, njihovega življenja, dela in pomembnejših odločitev le stežka dovoljuje vključitev še več protagonistov.

Odkup nove sezone nadaljevanke V Vrtincu ljubezni

Na varuhinjo se je s telefonskim klicem obrnila gledalka **M. K.** in povedala, da je z veseljem spremljala nemško nadaljevanke V vrtincu ljubezni. Presenetilo jo je, da je ni več, hkrati pa je vprašala, ali bo TV Slovenija predvajala nadaljevanje.

Urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija Neli Vozelj Aberšek

Zaenkrat odkupa nove sezone nimamo v načrtu.

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

Odzivi na prenos Pesmi Evrovizije, 13. 5.: neprimerni komentarji Andreja Hoferja

Varuhinja je na komentiranje prenosa Pesmi Evrovizije iz Liverpoola, 13. 5. 2023, prejela 12 pisnih in 1 telefonski odziv. Gledalke in gledalci so "protestirali" zaradi neprimernih opazk in komentarjev Andreja Hoferja, ki je nastopal v vlogi komentatorja. Primeri odzivov:

»Slovenski komentator Evrovizije je proti koncu nastopov sam povedal, da gre za družinsko oddajo. Že pred tem so me zelo zmotili seksistični komentarji, ki jih je npr. uperil proti švedski predstavnici, ko ji je rekel, da zna dobro raztegniti mednožje (?!), proti še eni drugi pevki, ki ji je rekel, da je vredna greha (?!), kot omenjeno, pa je po teh dveh dogodkih povedal, da gre za družinsko oddajo. Ne vem, ali je samo z mano nekaj narobe ali taki komentarji v družinsko oddajo nikakor ne sodijo? Glede na marsikateri članek na internetu pa vidim, da še zdaleč ni prvič, da bi se gospodu takšni incidenti pripetili. Zakaj mu je to dovoljeno in omogočeno znova? Mar podpiramo vulgaren in seksističen govor na javni nacionalki? Upam, da ne. /.../ Ob vsem tem pa opozarja komentatorje (super bi bilo, če bi vedela, kje lahko v živo komentiram, bi mu povedala kar v živo), naj bodo strpni in se ne poslužujejo sovražnega govora. Tudi seksizem je neprimeren in ga strogo obsojam.« (B. B.)

»Rad bi izpostavil komentatorja med predvajanjem Evrovizije v obeh predizborih in finalu. To težavo pri g. Hoferju opažam že kar nekaj let ... Morda je večini ljudi to le "glasbeni festival", drugim pa predstavlja kaj več - predstavitev novih ali že uveljavljenih glasbenikov, predstavitev države, hkrati pa sklepno dejanje vsaj šestih mesecev trdega dela. Takšni nizkotni, na čase celo seksistični, v vsakem primeru pa neprimerni komentariji za RTV Slovenija, gledalce in tudi nastopajoče, pa tak lep festival popolnoma razvrednotijo. Komentator:

- 1) ne komentira stvari, ki se dejansko dogajajo ali pa s komentariji zamuja
- 2) komentira telo, izgled in ne pesem ter izvedbo
- 3) o samih tekmovalcih ve zelo malo
- 4) tudi "navdušenja nad izgledom vsaj 20 let mlajšimi od omenjenega" ne skriva.

/.../ Zato prosim, da se v RTV Slovenija v nadaljnje najde osebo, ki bi znala narediti to na visokem in primernem nivoju. /.../ S tem žal postavljamo našo državo v slabo luč, njegovi neprimerni komentariji pa polnijo medijski prostor po socialnih omrežjih in s tem nižajo ugled naše države.«
(Ž. R.)

»Voditelj Hofer je bil spet ciničen in seksističen. Neprimerne opazke o izgledu nastopajočih je bilo res težko poslušati. Popolnoma nič nismo izvedeli o pesmih, o nastopajočih in drugih zanimivostih. Resnično dolgočasno in neprimerno vodenje. Predlagam, da zamenjate voditelja. Ne strinjam se tudi z načinom izbire slovenskega predstavnika. Vrnite nam Emo.«(T. H.)

»Zgroženo ugotavljam, da je letošnje komentiranje izbora za Pesem Evrovizije bilo katastrofalno. Komentator je izpadel neprofesionalno, saj je s svojimi primitivnimi izjavami žalil tako gledalca kot tudi nastopajoče. Nesprejemljivo za javni zavod!!! Nestrpno, seksistično, nizkotno. S šalami, ki so zabavale zgolj njega samega, človeka odvrne od gledanja, da o nerazgledanosti sploh ne govorimo!« (S. M.)

»RTV Slovenija je javna televizija in temu primerno naj se komentatorji obnašajo in komentirajo profesionalno. Včerajšnji komentariji uradnega komentatorja so bili vsebinsko zelo osebni in takšne komentarje se izvaja na privat televizijah. Predlagam, da javna RTV ohrani profesionalnost in se distancira od osebnega razmišljanja posameznikov. Drugič raje pustite original jezik uradnih komentatorjev. Bo mnogo bolje oziroma profesionalno.« (U. M.)

»Nobena spoštovanja vredna televizija, za katero tudi plačujemo davkoplačevalci, ne bi smela na zaslone pustiti nekemu, ki izjavlja neprimerne komentarje - kaj šele neprestane neprimerne komentarje. Govorim predvsem o seksističnih in neprimernih seksualnih opazkah, ki so Hoferju očitno zelo domače. /.../ Da je v letu 2023 to ne samo dopustno, ampak tudi dobro plačano obnašanje, je totalna sramota. Upam, da tudi vi čutite težo tega problema.« (L. M.)

»Naravnost zgrožena sem ob letošnji neprofesionalnosti komentatorja g. Andreja Hoferja. In ne sprejemam, da tega niste zaznali. Sramotno. Poniževalno. Socialna omrežja gorijo in prav vsi sporočajo: dovolj je tega maltretiranja. Žalostno, da so ljudje preklapljali na HRT ali radio. To, kar je letos g. Hofer izvajal nad nami poslušalci, je /.../ brez primere. Primitivne izjave. Namigovanja. Imel je lastno zabavo, ki bi sodila na kavč njegovega doma, v njegovo intimo. Prav briga nas njegovo /.../ mnenje. Želimo profesionalen odnos. Distanciran in še vedno z osebno

noto. Bil pa je aroganten. Da bi postregel s kakšno zanimivo informacijo? Kje pa! Zelo slabo pripravljen, če sploh. Pristransko komentiranje. Ton, način izražanja. Toliko je tega, da človek ni mogel več slediti. Tako vzvišeno komentiranje. Najbrž je g. Hofer prepričan, da je duhovit. Otročje. Nezrelo. /.../ Evrovizijo spremljam od otroštva. Zame je to šov, kjer je dovoljeno malodane skorajda vse. Najbolj me veseli, ko država poje v svojem jeziku in je avtentična. /.../ Pravzaprav je Evrovizija ogledalo, kje kot družba smo. Kdor je aktiven član te družbe, si ne bo zatiskal oči, da smo združeni v glasbi. Zato je Evrovizija splošno izobraževanje. Evrovizija kot družinsko gledanje TV, kjer se generacije pogovarjajo. /.../« (T. P.)

»Spremljanje letošnjih prenosov pesmi Evrovizije je razočaralo oz. je veliko razočaranje komentator g. Andrej Hofer. Njegovi komentarji so bili večkrat nestrokovni, celo z navajanjem napačnih podatkov. Prepogosto poudarjanje, da je festival zgolj in samo festival LGBTQ+ skupnosti, niti ne indirektno norčevanje iz nastopajočih, ker da je vse skupaj 'kar nekaj,' kot bi v teh izjavah želel sam nekaj prikriti in poudariti, da res ni oboževalec festivala; neuspešni poskusi s šalami, ki to niso, neprimerno umeščanje internih zgodb /.../ In še bi se dalo naštevati, vsako leto je njegovo delo opravljeno bolj površno; /.../ Včasih smo se res smejali na tako imenovane hoferizme, a že nekaj let komentator tega ne dosega, letos pa je bilo zares porazno - kot da so mu pohvale izpred let stopile v glavo. /.../ Zagotovo RTV premore primernejše voditelje, ki bi spretnje komentirali prenos. V preteklosti je denimo to potrdila ga. Mojca Mavec. Sploh pa ne bi bilo slabo, če bi zapihal svež veter. /.../ Verjamem, da boste znotraj ekipe znali najti dobre rešitve.« (M. K.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Vanja Vardjan

Pesem Evrovizije Andrej Hofer komentira že 15 let, od leta 1998 kot novinar, med letoma 2003 in 2007 je bil projektni vodja ESC na TV SLO, od leta 2008 pa je v vlogi komentatorja vseh treh prenosov (Beograd, Moskva, Düsseldorf, Baku, Malmö, Kopenhagen – na prizorišču), Dunaj, Stockholm, Kijev, Lizbona, Tel Aviv, Hilversum (covid), Rotterdam (Mojca Mavec), Torino, Liverpool (iz ljubljanskega studia). Delo komentatorja, kot ga vidimo tako v RP TVS kot na drugih javnih televizijah, je orisati izvajalca, skladbo, državo, ki sodeluje, v času 30 do 40 sekund, ki ne omogoča poglobljene faktografije ali napovedi izvajalca. Pesem Evrovizije je družabni dogodek, ki si ga ogleda 170 milijonov ljudi po vsem svetu. Cinizem, sarkazem, humor na lasten račun, reakcije ob nastopih, ocenjevanje, analiza ter namigovanja so dejstva, ki panevropski glasbeni dogodek delajo zanimiv že 67 let. Festival se enako kot glasbi posveča dogajanju, zakulisju, intrigam, zabavam, ugibanjem, stavam, organiziranim ogledom, prejudiciranju o zmagovalcu, h čemur se v svojem avtorskem slogu pridruži komentator. Oddaja po umetniški vrednosti ceni visoke produkcijske standarde in vizualizacijo ter povezovanje, dodaja pa humorne vložke, dovtipe, komentarje voditeljev, ki so v sozvočju s poslanstvom emitiranja, ki je zabava. Tako stališče zavzemajo številni komentatorji po drugih evropskih tv hišah, z 20 ali 30-letnim stažem: Peter Urban (NDR), Andreas Knoll (ORF), Duško Čurlič (HRT), Graham Norton (BBC), Marty Whelan (RTÉ) ... Tak je tudi pristop Andreja Hoferja, ki pa je letos pri nekaj tekmovalnih skladbah vseeno šel v pretiran sarkazem, na kar je bil po prenosu opozorjen. Ker gre za živo oddajo, se taki zdrs lahko zgodijo, in tega, da je šel nekje morda predaleč, se zaveda g. Hofer. Prihodnje

leto bomo pred odločitvijo o komentiranju tega največjega glasbenega festivala na svetu poskrbeli, da do takih zdrsov ne pride.

MNENJE IN PRIPOROČILO VARUHNJE (POUDAREK)

Kot varuhinja menim, da kljub opisanim posebnostim prenosa evrovizijskega tekmovanja **komentator svojega dela ni opravil skladno s Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija. Kršil je zlasti točko 10.1 Poklicnih meril**, ki v poglavju o spoštovanju vrednot poslušalcev in gledalcev govori o dobrem okusu:

»Programi RTV Slovenija morajo spoštovati in izražati splošno sprejete vrednote v slovenski družbi in upoštevati omejitve, ki se nanašajo na dober okus, nespodobnost, cenenost ali spolno izzivanje.

Občinstvo, ki spremlja program, je sestavljeno iz različnih skupin, ki imajo tudi zelo različna stališča o dobrem okusu. RTV Slovenija zato ne more pričakovati, da bodo poslušalci in gledalci v celoti sprejeli enako svobodo izražanja v radijskih in televizijskih prispevkih, kot jo sprejemajo v knjigah, gledališču ali filmu, pri katerih imajo bralci in gledalci v skladu s svojo vestjo široko možnost izbire.«

Iz odzivov gledalk in gledalcev je jasno razbrati, da **komentator ni upošteval različnih pričakovanj občinstva, niti meja okusa, nespodobnosti, cenenosti in spolnega izzivanja. Izrekel je več posmehljivih opazk na račun nastopajočih in več neprimernih opazk o ženskah; brez konteksta in na neprimeren, celo ponižujoč način je izpostavljaj (zgolj) njihove spolne attribute.**

Med pesmimi res ni na voljo veliko časa, a prav zato mora biti komentator dobro pripravljen, da ga res najbolje možno izkoristi, da gledalke in gledalce na zabaven, duhovit in inovativen način popelje v ozadje evrovizijskega šova. Tako pa se je dejstvo, ki ga je komentator pred vodenjem izpostavil kot svojo močno plat ali posebnost (da se na komentiranje ne pripravi posebej), izkazalo kot šibka točka in posledično kot profesionalni zdrs, ki se na javni televiziji ne bi smel zgoditi.

Dolgoletne izkušnje pri komentiranju te prireditve pa so pri presoji teže poklicnega zdrsa le še oteževalna in ne olajševalna okoliščina. Če bi imela TV Slovenija težave s kadri, primernimi za komentiranje prenosa in bi zato za to delo angažirala začetnika, bi mu tudi občinstvo lažje spregledalo pomanjkljivosti. **Od izkušenih komentatorjev pa upravičeno pričakuje res vrhunsko komentiranje, tudi pri zabavnih in lahkotnih vsebinah.**

Odgovorni urednik je zapisal, da je na nekatere neprimernosti komentatorja opozoril, kar je bilo primerno. Poleg tega **uredništvu priporočam, da pred naslednjim prenosom tekmovanja za pesem Evrovizije ponovno preučijo smernice za komentiranje takšnih prireditev in dobro razmislijo, komu bodo zaupali komentiranje.** Tudi pri zabavnih vsebinah mora biti RTV Slovenija zgled kakovosti, vrhunskosti, razgledanosti, dobrega okusa, spoštljivosti do izvajalcev in seveda tudi do gledalcev.

Pohvali

Melani Mekicar ob prenosu Pesmi Evrovizije

»Rad bi pohvalil Melani Mekicar, ki je letos sporočila točke strokovne žirije, ker je to kljub krajši poklicni karieri opravila na visokem nivoju.« (Ž. R.)

Nini Kojima za reportažo iz Liverpoola

»Navdušena sem nad emitirano reportažo. Bilo je iskreno, vedro, spoštljivo, nekonvencionalno, informativno in zabavno. Moje iskrene čestitke za opravljeno delo. Upam, da bo ga. Kojima v bodoče ponovno več sodelovala z RTV.« (V. D. K.)

Avtorica reportaže Nina Kojima

Najlepša hvala za vas email. Resnično me je razveselil. Dobila sem kar nekaj pohval prek Linkedina. Bilo je divje, naporno in utrujajoče, ampak kot kaže, smo bili na pravi poti. Hvala za pozornost in z najlepšimi željami.

IV. ŠPORTNI PROGRAM

Kdo odloča o prenosu prvenstev v hokeju na ledu

Gledalka K. R. je v odzivu izrazila nezadovoljstvo, ker TV Slovenija ni prenašala nekaterih tekem v hokeju na ledu:

»Zanima me, kdo odloča, katere tekme bodo v živo predvajane na TV SLO2? Včeraj vrhunska slovanska tekma med Slovaško in Češko. Seveda vi ste predvajali ZDA in Finska. Malo preglejte statistiko, koliko naših hokejistov igra na Slovaškem in na Češkem in koliko na Finskem in v ZDA? Danes ponovno prenos Finska : Nemčija. Spet ne Slovaška, ki igra v naši skupini. Vprašajte se, koliko pri nas živi Slovakov in Čehov. Mnogo več kot Fincev in Nemcev.«

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Tekme izbira odgovorni urednik v sodelovanju z reporterji in novinarji, ki pokrivajo hokej na ledu. Tekem res ne izbiramo za Slovake in Čehe, dasiravno močno spoštujemo njihov hokej in hokejiste. Oporekati prenosu tekme med Finsko in ZDA? Ljubitelji hokeja v Sloveniji si želijo gledati najboljše reprezentance na svetu, svetovni in olimpijski prvaki so Finci, mi pa jim želimo ponuditi najboljše prenose. Tekma ČEŠ - SVK je bila žal v istem terminu kot FIN - ZDA, na kar pa žal ne moremo vplivati. V nadaljevanju SP si boste ČEH in SVK lahko ogledali na tekmah proti SLO; ČEH smo prenašali tudi včeraj proti KAZ in jih bomo tudi na tekmah proti ŠVI in KAN.

V. SPLOŠNO

Prvomajski praznični program

Varuhinja je prejela odziv gledalke **O. S.** na prvomajski praznični TV-program:

»Ne razumem vodstva TV in urednikov programa, da za takšen praznik, kot je 1. maj, ni programa, ki bi ta praznik obeležil. Vem, da imate v arhivih posnetke godb in drugih, s katerimi bi ustvarili čudovite budnice. Toliko v razmislek«

Vodja Službe za Programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov **Mihaela Vrbec**

Prvomajsko budnico vseskozi obeležujemo na prvem programu v zgodnje-jutranjem času v dolžini od 20 do 30 minut. Tudi tokrat smo imeli ponovitev.

Od glasbenih (prvomajskih) vsebin je bilo med prazniki na sporedu naslednje:

Ponedeljek, 1. 5. 2023, I. spored TVS

6.00 Pozdrav z Notranjske: Pihalni orkester Logatec, ponovitev

Četrtek, 27. 4. 2023, II. spored TVS

23.05 Hej, partizan! Partizanski pevski zbor z orkestrom: R. Gobec, ponovitev

ODGOVOR VARUHINJE

Verjetno ste spregledali, da je TV Slovenija praznični spored začela prav s 15-minutno oddajo Pozdrav z Notranjske, ki jo je oblikoval Pihalni orkester Logatec. Ker je bila na sporedu že ob 6. uri zjutraj (ob podobni uri kot so marsikje po Sloveniji že v živo tradicionalne prvomajske budnice), ste jo bržčas zamudili. Kasneje je sledil spored, prilagojen tudi šolskim počitnicam (otroški program od 9. ure dalje).

Na praznični spored je RTV Slovenija 25. aprila obvestila javnost s [sporočilom za javnost](#).

Protest zaradi umestitve prenosa v pozen večerni čas

Gledalec **A. V.** se je pritožil nad umestitvijo posnetka osrednje slovesnosti ob Dnevu Slovenske vojske v pozen večerni čas in na TV SLO 2:

»Pri pregledu TV sporeda za naslednji teden sem ugotovil, da bo posnetek Osrednja Slovesnost ob dnevu Slovenske vojske na TV Slovenije dne 15. 5. 2023 ob 22.15 na drugem programu, kar me je zelo zmotilo. Povejte mi, koliko ljudi bo ob tem času še spremljalo program. Za vas na TV je bolj pomemben prenos v živo protestov Inštitut 1. oktober, ki se odvijajo enkrat na mesec, na 1. programu, kot pa, da 15. maja 2023 ob dnevu Slovenske vojske ob 20. uri na 1. programu posredujete posnetek slovesnosti, ki bo 13. 5. 2023 ob 18.00 uri v Stožicah. Ta dan si velika večina gledalcev ne more v živo ogledati slovesnosti, 15. 5. 2023 pa bi si večina gledalcev TV Slovenija z veseljem ogledala posnetek slovesnosti. Z vaše strani ni nikjer zaslediti propagande te slovesnosti, dočim je pa propaganda za prenos protestov Inštitut 1. oktober že nekaj dni prej. Sem upokojenec in me te demonstracije ne zanimajo, zanima pa me vse, kar je povezano s Slovensko vojsko. Prosim vas, da

poskušate prek odgovorne urednice informativnega programa Televizije Slovenija Jadranke Rebernik urediti, da bo posnetek slovesnosti dne 15. 5. 2023 ob 20.00 na prvem sporedu TV Slovenija.«

V. d. direktorja TV Slovenija Uroš Urbanija

Z veseljem bi uvrstili prenos osrednje slovesnosti ob Dnevu Slovenske vojske v termin, ki ga predlaga gledalec, pa žal zaradi drugih vsebin to ni bilo mogoče.

ODGOVOR VARUHINJE

Najprej odgovarjam na vaš zadnji del, da poskušam prek odgovorne urednice IP TV Slovenija J. Rebernik doseči, da bo posnetek prenosa na sporedu TV Slovenija 15. 5. ob 20. uri na TV SLO 1. Pojasniti moram, da po Pravilniku o delovanju varuha lahko obravnavam samo pripombe in pritožbe na vsebine, ki so že bile objavljene, nikakor pa ne smem posegati v program, ki šele bo na sporedu. S tem so pisci pravil o delovanju varuhinje zagotovili novinarsko, uredniško in medijsko avtonomijo.

Odgovoru v. d. direktorja TV Slovenije dodajam še nekoliko širše pojasnilo glede programske sheme in umeščanja prenosov državnih in drugih dogodkov na spored TV Slovenija. V osrednjem programskem času, ob 20. uri, TV Slovenija na programu TV SLO 1 že leta predvaja samo najpomembnejše državne proslave ob najpomembnejših državnih praznikih: dnevu državnosti, slovenskem kulturnem prazniku, ob dnevu samostojnosti in enotnosti ipd. Ob teh pa TV Slovenija prenaša še vrsto drugih proslav na TV SLO 2 in TV SLO 3. Tako je na TV SLO 2 v letu 2023 prenašala 20. 2. osrednjo proslavo Slovencev v Italiji ob slovenskem kulturnem prazniku, 16. 5. slovesnost ob narodnem dnevu spomina na žrtve komunističnega režima, 20. 6. na TV SLO 3 akademijo Društva poslancev 90, 24. 6. slavnostno sejo Državnega sveta ob dnevu državnosti; na TV SLO 2 je večinoma tudi prenos vsakoletne slovesnosti ob obletnici priključitve Primorske k matični domovini in še več drugih pomembnih proslav.

Programski čas ob 20. uri na TV SLO 1 je osrednji programski čas, v katerega se želijo prebiti mnoge vsebine, prostora pa je vsak dan samo za eno. Ob ponedeljkih je ta čas namenjen informativni oddaji Tednik, ki bi, če bi v ta čas umestili prenos slovesnosti ob Dnevu Slovenske vojske, odpadla. Iz mnogih odzivov občinstva pa zaznavam, da so gledalke in gledalci zelo občutljivi za spremembe v programu in jih sprejemajo samo ob izrednih dogodkih ali res pomembnih izjemah.

Upam, da sem vsaj deloma pojasnila način umeščanja vsebin v programsko shemo. In seveda verjamem, da ste si ogledali prenos slovesnosti ob Dnevu slovenske vojske. Morda tudi ponovno, če imate to možnost na televiziji ali na spletu. Če imate dostop do spleta, je ta posnetek še vedno na voljo [tukaj](#) oziroma na portalu RTV365.

Zamujanje in prekrivanje oddaj

»Mene in tudi druge, s katerimi se pogovarjam, zelo moti urnik TV oddaj. Začetek Dnevnika ob 18:57 in ne ob 19:00. Odmevi so vse manjkrat točno ob 22:00. Ob 19:50 se na drugem programu začne oddaja, ki bi jo rad videl od začetka, hkrati na prvem še tečeta kultura in vreme. Zakaj

tako in ne tako, kot je bilo? Poleg tega pa moti bombardiranje z reklamami, ki so milo rečeno odbijajoče. /.../« (Z. Š.)

ODGOVOR VARUHINJE

TV Dnevnik se že od poletja 2022 začne ob 18.57. Tako je najavljen v vseh sporedih in ta ura je že utečena. Za spremembo se je vodstvo odločilo, ker so po premiku oddaje Kultura s termina po Odmevih na termin po Dnevniku v času med 19. in 20. uro nekoliko premaknili Slovensko kroniko s prejšnjega termina, poleg tega je v enournem pasu »zmanjkalo« časa za vse informativne vsebine. Dnevnik se je skrajšal, zato so s premikom začetka Dnevnika z 19. ure na 18.57 Dnevnik podaljšali z 20 na 23 minut, saj je 20 minut malo za vse pomembne dnevne vsebine. Začetek ob 18.57 je točen vsak dan. Odmevi pa se ne začnejo vedno točno ob 22. uri. Ker se gledalke in gledalci nad tem večkrat pritožite, sem vodstvo na pričakovanja občinstva opozorila že lani, to bom ponovila tudi sedaj.

Glede oddaje ob 19.50 na TV SLO 2 ste verjetno imeli v mislih oddajo Panorama, ki se sedaj večinoma začne ob 21.30 in konča do Odmevov na TV SLO 1. Vendar tudi to ni pravilo, ker imajo na TV SLO 2 prednost prenosi športnih dogodkov, zato je Panorama včasih na sporedu kasneje, včasih je sploh ni. Kot varuhinja pravic gledalcev menim, da umeščanje vsakodnevne informativne oddaje v spored, ki zaradi nepredvidljivosti športnih prenosov nima utečene časovne sheme, ni dobro.

Tudi o oglasih in TV-prodaji prejemam veliko pripomb, zato sem že ob pripravi Programsko-produkcijskega načrta za leto 2023 zapisala, da so za gledalke in gledalce moteči, zlasti TV-prodaja, in zapisala priporočilo (predvsem zunanjim odločevalcem – Državnemu zboru, ki odloča o financiranju RTV Slovenija) razmislek o obsegu oglasov in TV-prodaje. Žal je Novela zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah, ki je bila sprejeta pred nekaj leti, za vse elektronske medije še povečala dovoljene deleže programskega časa, namenjenega oglaševanju. Za TV Slovenija se je ta čas povečal na do 15 odstotkov časa na uro med 6. in 24. uro, za ostale televizije pa na 20 odstotkov časa. Delež oglasov torej je omejen, vendar na razmeroma veliko količino. Kot varuhinja se zavzemam, da bi bil ta obseg manjši, vendar je to v pristojnosti Državnega zbora, ki o tem sprejema zakone.

Gledalec se je na odgovor odzval:

»Ne gre za Panoramo, ampak za zanimive dokumentarne oddaje. Gre za pretirano zaporedno predvajanje iste reklame in za vsebinsko obupne reklame. Oglejte si 3 SAT, ki je brez reklam in izredno kvaliteten.«

DODATEN ODGOVOR VARUHINJE S PRIPOROČILOM (POUDAREK)

Glede začetka dokumentarnih oddaj na TV SLO 2 bom zapisala **priporočilo vodstvu TV Slovenija, da uskladi programske sheme TV SLO 1 in TV SLO 2 tako, da se vsebinsko podobne oddaje ne prekrivajo. TV SLO 2 ima sicer zaradi športa zelo nestabilno programsko shemo; kar je stabilne, pa je lahko načrtovana tako, da je čim bolj usklajena s pričakovanji občinstva.**

Oglasi in TV-prodaja: res je, TV-prodaja je zelo moteča, ker se zelo ponavlja (ne samo na RTV SLO, ampak tudi na ostalih elektronskih medijih). Vendar je, kot sem vam že pojasnila, Zakon o

RTV Slovenija, ki ga sprejema Državni zbor na predlog vlade, določil po eni strani nujne naloge, ki jih mora izvajati RTV Slovenija, in po drugi strani način financiranja teh nalog. Poleg RTV-prispevka je zakon predvidel financiranje tudi iz prihodkov od oglaševanja. Kot navaja javno objavljeno Letno poročilo 2022, so znašali v letu 2022 prihodki od RTV-prispevka 100,7 milijona evrov, od oglaševanja 15,7 milijona evrov, drugi komercialni prihodki (oddajanje oddajnikov v najem idr.) pa 11,6 milijona evrov.

Moteče govorne napovedi

»Tako, ko se konča kakšna oddaja ali film, slišimo govorno napoved za kakšno prihodnjo oddajo. Po filmu, posebej s pretresljivo vsebino, je potreben razmislek, mir. Mogoče koga zanimajo tudi igralci, sodelavci, glasbeniki in ostali ustvarjalci filma. Ta "vpad" govorne napovedi pa vse skupaj zmede in mene osebno tudi razjezi. Tako ali tako objavljate napovednike pisno na ekranu. Prosim, da opozorite izvajalce na te nepotrebne in moteče napovedi.« (M. T.)

ODGOVOR VARUHINJE

Podobno pripombo sem prejela že pred časom in že takrat pridobila od pristojnih dva odgovora:

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa **Andraž Pöschl** je odgovoril:

»Hvala za tale zapis. Z gledalko se strinjam. Zaključna špica je del avtorskega dela in ni prav, da se posega na ta način. Hkrati gre za cross promocijo, ki si jo vodstvo želi in na ta način peljati pozornost gledalcev naprej po programu oziroma oddajah, ki sledijo.«

Vodja službe za predvajanje TV programov **Mihaela Vrbec** pa je pojasnila:

»Omenjeno je v pristojnosti vodstva TV Slovenija, konkretno sklepa programskega kolegija, na katerem smo se strinjali, da vpeljemo dodaten promocijski element, s katerim gledalca ob koncu oddaje prijazno povabimo k ogledu naslednje programske vsebine.«

Ker je od vašega dopisa in odgovorov nanje minilo že nekaj časa, dodajam, da so na enem od kolegijev preverjali, katere od navedenih načinov promocije oddaj ohraniti, katere pa spremeniti ali ukiniti. Kot varuhinja pravic gledalcev menim, da morajo biti posegi v oddaje pred njihovimi zaključki zelo premišljeni in utemeljeni, kar še zlasti velja za filme, ki so zaokroženo avtorsko delo vse do zadnje sekunde. Poseg z zvočno napovedjo zato ocenjujem kot neprimeren. Razumem željo vodstva TV Slovenija, da promovira oddaje, ki sledijo, vendar bi veljalo v ta namen najti boljše rešitve.

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Oddaja 7. stran, 13. 5.: Predstavitev knjige, ki ni (bila) na voljo v slovenščini

Poslušalko **S. G.** je zmotilo, da so v oddaji 7. stran predstavili knjigo, ki takrat še ni bila prevedena v slovenski jezik:

»Zanima me, zakaj Radio Prvi reklamira neprevedene knjige v branje. Danes, v nedeljo, 13. 5. 2023, ob 7.30 so reklamirali japonsko knjigo, prevedeno v angleščino. Oddaja se imenuje 7.stran. Reklamirali pa so knjigo Sayaka Murata - Conelance store woman. Prosim, če mi odgovorite, ali bomo izgnali slovenščino z radia. Sramota. Ostro protestiram.«

Odgovorni urednik Radia Prvi Danijel Poslek

Drži, da smo v soboto (13. 5.) v oddaji 7. stran predstavili knjigo, ki je pri nas (za zdaj) na voljo le v angleščini. Pri tem ne gre za nikakršen sramoten odnos do slovenščine, v oddaji smo tudi jasno vnaprej opozorili na to, da gre za tujo literaturo. Vse skupaj je bilo v skladu z zastavljenim produkcijskim načrtom, saj je oddaja 7. stran namenjena iskanju bralnih navdihov, odkrivanju zanimivih avtorjev (v tem primeru tudi ene izmed najbolj uspešnih japonskih avtoric), vse skupaj pa tudi s posredno spodbudo, da bi morda do slovenskega prevoda prišlo kmalu.

Po našem mnenju bralna kultura vsekakor sega onkraj slovenske besede, ki pa vsekakor ne bo izginila iz naših oddaj.

Poslušalka se je odzvala na odgovor odgovornega urednika Radia Prvi:

»Kljub vsemu hvala za odgovor. A odgovor je smešen. Knjiga je konec maja izšla v slovenščini pri založbi VBZ Ljubljana. Ta misel, da gre za spodbujanje branja, pa je samo izgovor. Imam občutek, da je bil to marketing za priporočiteljico knjige, ki je želela, da bi ji kak urednik ponudil knjigo v prevajanje. Žal pa je knjiga že bila prevedena. Še enkrat, smatram, da se priporoča v branje slovenske prevode. Zanima me, zakaj ne priporočate knjig v francoščini, nemščini, italijanščini, hrvaščini.«

Odzivi na premik Svetovalnega servisa na Prvem

Na spremembo programske sheme na Prvem v začetku maja se je odzvalo pet poslušalcev (tri poslušalke in dva poslušalca). Štirje odzivi so bili telefonski. Navajamo dva primera:

»Pripombo imam na jutranji program: rada poslušam Svetovalni servis, a je velikokrat prekratek. Naj bi bil pol ure, a nikoli ni, ker so še reklame, pa vreme, pa ceste, pa kaj vem še vse. Je škoda, da pride sploh zdravnik v studio, če ne more povedati vsega. To, da so ga prestavili na 9. uro, pa mi sploh ni všeč.« (M. B.)

»Kritika spremembi termina Svetovalnega servisa na Prvem: sem poklicala takoj, ko sem slišala spremembo termina. Kako to, da so se tako odločili? Bodo imeli sigurno manj poslušalcev. Ni

vsaka odločitev za vse primerna. Ljudje, ki prisluhnejo nasvetom, ob 9. uri že delajo, niso več pri radiu. Pozimi morda, zdaj pa ne. Res je, da ima Radio Ognjišče ob isti uri podobno oddajo, ob 8. uri. Jaz sem do sedaj preskakovala med Prvim in Ognjiščem, da sem slišala, kaj bo tema, in če sta me zanimali obe, sme eno poslušala neposredno, drugo kasneje z zamikom. Tudi če sta dve podobni oddaji istočasno - to je edini čas, ko imaš prižgan radio. Kasneje ga nimaš več.» (V. F.)

Ker je odgovorni urednik Prvega Danijel Poslek varuhinji že pred spremembo poslal pisno pojasnilo z razlogi za spremembo, je varuhinja vsem klicateljem to sproti pojasnila. En odziv pa je bil pisni:

»Doslej smo dan začenjali s človeku prijaznimi vsebinami!! Zdaj nas že ob zajtrku zastrupljajo s stresnimi vsebinami, pravkar z vprašanjem orožja in pobojev ...?? Nas hočejo res psihološko uničiti!? Ne morem verjeti, da so si lahko kaj takega izmislili! Prej smo ob mislih na vrt, sadje, popravilo koles, ur ... vsega mogočega, v miru in prijaznosti začeli dan, zdaj pa za 'dobro jutro' strup po radiu! Prosim, ukrepajte!« (S. B. K.)

ODGOVOR VARUHINJE

Za poslano mnenje o spremembi se vem iskreno zahvaljujem. Poleg vašega sem na isto temo prejela še nekaj podobno kritičnih mnenj. Vse sem, brez osebnih podatkov poslušalk in poslušalcev, poslala odgovornemu uredniku Prvega Danijelu Posleku. Mnenja poslušalk in poslušalcev so namreč eno od meril pri odločanju o spremembi programske sheme, pa tudi ob preverjanju takšnih sprememb.

Tik pred spremembo jutranjih oddaj na Prvem je odgovorni urednik poslal pojasnilo o tem, zakaj so se odločili za ta korak. Njegovo pojasnilo se nahaja za mojim.

Pozorna bom na spremljanje učinka spremembe programske sheme in bom po potrebi opozorila na preišljenost pri uvajanju sprememb. Programski delavci bi morali pri tem upoštevati tako navade poslušalk in poslušalcev kot tudi vlogo javnega medija, ne samo pri obveščanje javnosti o vseh pomembnih družbenih temah, temveč tudi pri blaženju negativnih posledic razcepljenosti družbe v pocovidnem času.

POJASNILO odgovornega urednika Prvega Danijela Posleka pred spremembami na Prvem 9. 5.

V torek, 9. 5., bomo na Prvem izvedli v PPN napovedano spremembo programske sheme v jutranjem programskem pasu. Ker bo pri poslušalcih verjetno povzročila kak odziv, bi želel že vnaprej podati nekaj pojasnil okoli tega, zakaj smo se odločili za spremembe. Vse te redno komuniciramo tudi skozi eter, družabna omrežja in tik pred spremembami tudi v informativnih oddajah.

O tem, da jutranji pas nekoliko okrepimo z informativno vsebino, smo se na Prvem intenzivno pogovarjali nekaj manj kot leto dni. Tako smo oblikovali odločitev, da poslušalkam in poslušalcem zjutraj ponudimo močno, analitično, komentatorsko oddajo, ki bo pomenila nadgradnjo sicer slišane v naših informativnih oddajah. Gre torej za oddajo, ki v petnajstih minutah ponudi analizo najbolj odmevnega dogodka prejšnjega dneva/popoldneva/večera ali prihajajočega dne. S tem ne delamo nič (s tujimi informativnimi programi primerljivo) novega, saj smo opravili tudi analizo tujih praks in domala vsi resni informativni programi (npr. BBC 4,

Radio France, Český rozhlas, Hrvatski radio 1, švedski radio (P1)) poznajo tovrstno jutranjo vsebino.

Oddaja »Ob osmih« bo imela za zdaj peterico stalnih voditeljev, na sporedu bo od torika do petka.

Oddaja prinaša tudi nekaj drugih sprememb programske sheme, ki so popisane spodaj.

Spreminja se programska shema med 8h in 10h. To pomeni, da Svetovalni servis premaknemo za eno uro, na 9h, dnevni programski pas pa se bo začel ob 9.30. Poročila ob 9h ostanejo, ne bo pa poročil ob 8h. Vse skupaj v skladu s potrjenim programsko-produkcijskim načrtom.

Odločitev, da premaknemo Svetovalni servis z več desetletij uveljavljenega termina, je težka, a utemeljena. Navade poslušalcev se spreminjajo, ponudba takšnih in drugačnih svetovalnih vsebin je ogromna, tako na televizijah, radijskih postajah in na spletu. V posameznih oddajah smo zaznavali tudi občutno manj vprašanj od pričakovanega/želenega, večkrat se oglašajo eni in isti poslušalci ipd.

Zato tudi nov termin Svetovalnega servisa zagovarjamo iz več razlogov.

Prvi je ta, da bo z novo vsebino smiselno zaključen jutranji programski pas, hkrati se bodo govorne vsebine nekoliko lepše porazdelile in razbremenile posamezno uro programa. Številke (FM dosegi) kažejo, da je termin ob 8h v preteklem letu zabeležil padec poslušnosti, hkrati pa gre za 'prime time' termin, kjer želimo uveljaviti informativno vsebino, ki bo tudi nadomestila poročila. S programsko spremembo tudi pričakujemo, da bomo pritegnili nove poslušalce, zavedamo pa se, da bodo poslušalci Svetovalnega servisa potrebovali nekaj časa, da se na spremembo navadijo.

Poslušalka S.B.K. se je na pojasnilo odzvala:

»Najlepša hvala za izčrpen odgovor. Razumem utemeljitev, a še vedno menim, da bi bila nova oddaja lahko na sporedu ob 9h. Svetovanje se pogosto nanaša na praktične, vsakdanje naloge v vrtu, domu ... in poslušalec gre po tem delat! Ob 9h je prepozno za Svetovalni servis. Vseeno hvala in pozdrav.«

Mnenji

O gostji oddaje Prvaki tedna, 29. 5.

»Tokrat se bom osredotočil na oddajo Prvaki tedna, ki je bila na sporedu v pon., 29. 5., ob 8. uri zjutraj. Gostja je bila ga. Renata Salecl. Govorila je o nasilju. Izpostavil bi tisti del, ko je govorila, da nasilje prihaja tudi iz politike in politikov in ni pozabila tudi na prvaka SDS, g. J. Janšo. A morala bi vedeti tudi, kakšnih pritiskov je bil deležen g. Janša, tudi v zapor je moral iti. Ne more vsak samo obtoževati drugih, vsak naj pogleda pri sebi. /.../ Zato pozivam k razumu in dobremu presojanju. Novi naj imajo pred očmi, da smo tudi poslušalci različni.« (M. D.)

O glasbi ob nedeljah zvečer

»V nedeljo zvečer ob 20.00 je bil nekoč Marjan Kralj, je bilo krasno poslušat. Zdaj pa vsako nedeljo zvečer škripa glasba – Brane Rončel z jazzom. Ali Anja Rupel z južnoameriško ali ne vem

kakšno glasbo. V nedeljo zvečer bi si poslušalci zaslužili prijetno slovensko glasbo. Naj bo tudi jazz, a naj bo ponoči, ko so pokonci ljudje, ki to radi poslušajo. V nedeljo zvečer pa naj bo oddaja za širok krog. Sicer rada poslušam radio, TV sploh nimam. Pri radiu mi je všeč, ker lahko zraven kaj delam. A ob nedeljah zvečer preklopim na radio /.../, ki ima več slovenske glasbe.» (M. B.)

II. VAL 202

Mnenje o novinarju in voditelju Mitji Pečku

»Imam pritožbo zoper radijskega govorca Mitjo Pečka. Gospod redno v radijskem etru žali drugače misleče in "ljudi z bolj tradicionalnimi vrednotami", karkoli že to njemu pomeni. /.../ In vedno znova, ko se on oglasi na radiu, zamenjam program, a sem ga danes spet predolgo poslušala in se spet počutim prizadeto. Kar je najbolj pereče pri njegovih komentarjih, je to, da zaničuje drugače misleče na način, da daje javnosti zeleno luč za zaničevanje, kot da je to zaželeno. Dejstvo je, da se samo /.../ norčujejo iz vrednot sočloveka in tega nacionalni radio ne bi smel početi.« (A. J.)

III. RADIO SPLOŠNO

Pohvale oddajam Radia Slovenija in predlog aplikaciji podkastov

»Po daljšem času se ponovno javljam s komentarjem nekaterih vsebin RTV. K pisanju me je spodbudilo poslušanje vašega nastopa v Svetovalnem servisu pred nekaj tedni (oddaje radia spremljam kot podkaste in sem zato nekaj tednov za rednim radijskim sporedom). Najprej bom komentirala nekaj oddaj, potem pa bom navedla še tehničen predlog.

- ➔ **Jezikanje:** Veseli me, da v oddaji poleg gospoda Košmrlja spet slišimo tudi gospo Zaletelj. Oddaje so zanimive in poučne, primerno dolge, avtorja pa se pogumno lotevata tudi slenga (fantastična dva dela, povezave sem posredovala tudi svojim dijakom) in narečne govorice. Všeč so mi duhovite pripombe med sicer strokovno utemeljeno razlago.
- ➔ **Zapisi iz močvirja:** Super. Posebej bi pohvalila nedavno oddajo "Razvojni mikado", ob kateri sem se nekajkrat iskreno nasmejala. Vrhunsko, tudi v prihodnje pa ustvarjalcu gospodu Radmiloviču materiala gotovo ne bo zmanjkalo.
- ➔ **Umetnost možnega:** Pohvale ustvarjalcema. Posebej rada poslušam gospo Božič Marolt, tudi sicer pa se mi zdi izbor gostujočih komentatorjev dober. Pred časom me je občasno zmotilo, da so govorci predpostavljali, da vsi vemo, o čem točno govorijo. Pogoste so se mi zdele izjave tipa "Predsednik vlade ima veliko dela, sploh po odmevni novici z začetka tedna ..." V politiki se res veliko dogaja, če oddajo poslušam z zamikom nekaj dni ali celo tednov, pa niti približno ne vem, o kateri "odmevni novici" govorijo. Mislim sicer, da so v zadnjih oddajah glede tega natančnejši, tako da bi jih v bistvu spet pohvalila. Z veseljem

pričakujem tudi kak nov avizo, ker so zdaj že nekajkrat zavrteli istega (sicer dobrega, pa vendar!).

Kot učiteljica matematike bi pohvalila odločitev ustvarjalcev programa na Valu 202, da posebno pozornost namenijo matematiki, matematikom in številu pi, tudi nekatere od teh oddaj sem na svoji spletni učilnici priporočila svojim dijakom.

Tehničen predlog: Moj način poslušanja oddaj Radia Slovenija je sledeč: posamezne oddaja prenesem na telefon v aplikaciji za podkaste, kjer jih uredim (večinoma samo časovno, včasih pa me kakšna novejša posebej zanima in ji dam prednost), potem pa se predvajajo ena za drugo avtomatsko. Pri tem me zmoti, da se nekatere oddaje (recimo posamezne epizode oddaje Vroči mikrofon, Aktualno na Valu 202, Ocene na ARS in še katera verjetno) začnejo in/ali končajo brez uvodne špice / značilne glasbene melodije itd. Kar se zato zgodi, je, da se takoj po zadnjem stavku ene oddaje sliši prvi stavek nove. To je včasih zelo moteče. Nedavno sem poslušala Vroči mikrofon o možnosti sprejetja zakona o samousmrtitvi bolnikov z neozdravljivimi boleznimi, kar je zelo resna tema, neposredno po zadnji izrečeni besedi pa se je recimo slišalo "Kiti s svojimi iztrebki ...", ker se je začela ocena filma Kiti, varuhi planeta, ki je bila naslednja v moji vrsti za predvajanje. Moj predlog oziroma prošnja je torej, da vse oddaje, ki jih naložite v aplikacije za podkaste, opremite vsaj z minimalnim glasbenim uvodom in zaključkom, tudi če morda v živo na radiu tega ni (ne vem, ker radia v živo ne poslušam). Mnoge oddaje to imajo, tudi kratke (Štajerski argo, Kiks, Sobotno branje, Zapisi iz močvirja, Jezikanje). Nekaj sekund na začetku in na koncu res pomaga pri prehodu z ene teme na drugo, hkrati pa deluje bolj profesionalno kot le izsek samega govora brez uvoda in zaključka.« (T. B.)

Pomočnik v. d. direktorja Radia Slovenija za multimedijo in razvoj **Matej Praprotnik**

Zelo veseli smo odziva, ki nudi vpogled v poslušalske navade v aplikaciji za podkaste. Tudi zato, ker so vsebine, ki jih ustvarjamo, za poslušalko relevantne. Zelo dobro razumemo tudi predlog, v katerem opisuje uporabniško izkušnjo, ko ena vsebina prehaja v drugo. Drži, da imajo nekatere oddaje bolj izrazite uvodne špice kot druge, pa tudi, da navodila ustvarjalcem glede tega niso zelo stroga. Vprašanju uvodov in zaključkov oddaj bomo zato namenili dodatno pozornost, rešitev pa bo upoštevala tudi odziv poslušalke.

IZ ODGOVORA VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poglobljena mnenja o oddajah. Brez vaših osebnih podatkov sem jih posredovala odgovornima urednikoma Prvega Danijelu Posleku in Vala 202 Nejcu Jemcu. Kot varuhinjo me tudi veseli, da je vaš predlog pri pristojnih padel na plodna tla. Zato vas vabim, da se spet oglasite, ko vas bo kaj navduševalo, pa tudi, če vas kaj razočara ali jezi.

Mnenje: Preveč športa na Valu 202 in pohvala prenovi programa na Prvem

»Ob vikendih je na Valu 202 v popoldanskih dneh preveč športa. Kdor spremlja šport, ga gleda v živo (za slabovidne je tudi na TV solidno komentiran in radio ni potreben). Kdo v teh časih šport sploh spremlja po radiu, kdo si tega želi, ter kako to vpliva na poslušanost? Po mojem mnenju poslušalce s tem predvsem odganjate. Radi bi več glasbe, da se človek umiri in pripravi na nov

teden. Sobotni intervju je dobra stvar, potem kakšne poglobljene oddaje, sanjam o kvalitetnih poglobljenih inteligentnih oddajah, kot jih je pripravljala Silvo Teršek pred desetletji, to je bilo užitek poslušati ... tole noro navijanje in sprotno javljanje z vsake nogometne tekme, tega je preveč, je preagresivno in dela program neposlušljiv, tako da Vala 202 v naši družini med vikendi ne poslušamo. Je pa na srečo Prvi program postal solidna alternativa, moram na splošno pohvaliti prenavo programa na tem kanalu, ki ste ga približali tudi mlajšim generacijam ter poznavalcem glasbe, sheme so inteligentne in premišljene, tako nas ob vikendih pomirjate in razvijate z reggaejem, dubom, jazzom - perfektno! Vseeno pa škoda Vala 202, da ga tako dušite s športnim komentiranjem in delate neposlušljivega. Hvala za razumevanje.» (B. L.)

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poslano mnenje o Valu 202 in Prvem, ki sem ga brez vaših podatkov poslala odgovornima urednikoma obeh programov. Prepričana sem, da sta ga temeljito prebrala. Iz dosedanjih sprememb, ki jih je v zadnjem času uvedel radio, izhaja, da jih pripravijo tudi glede na spremljanje poslušalnosti in mnenja poslušalk in poslušalcev.

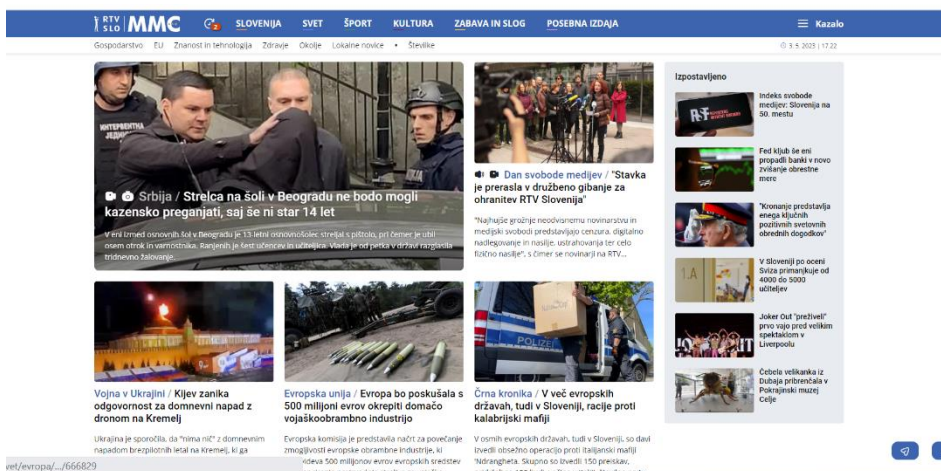
MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Različno poročanje o protestih

Uporabnik J. N. je izrazil nestrinjanje glede različnega poročanja o protestih upokojencev in novinarjev:

»Pošiljam nestrinjanje z zelo različnim poročanjem s protestov. Nekaterim protestom peščice ljudi dajete očitno prednost pred velikimi protesti, kar priča slika z MMC portala. Prosim vas za odgovor, kako kot varuhinja pravic gledalcev javno opozarjate na nastalo situacijo, kaj ste storili za zagotavljanje pravic vseh gledalcev po enakem poročanju o vseh vrstah dogodkov oz. kakšna so pravila (ki bi morala biti vsem javno znana - npr. število udeležencev ...) RTV o objektivnem zagotavljanju poročanja o dogajanju.«

ODGOVOR VARUHIINJE

Zahvaljujem se vam za poslano nestrinjanje glede poročanja o protestih. Pravil glede poročanja s protestov je več: število udeležencev, vsebina in pomen protestov, število protestov na isto temo, aktualnost vsebine, pobudniki protestov, ne nazadnje tudi kraj protestov. Objektivnost žal ni vedno na prvem mestu, čeprav bi morala biti. Glede poročanja o dogajanju, v katerega so vključeni novinarji, bi morali biti novinarji še posebej previdni, natančni in profesionalni, da ne bi ustvarjali pri gledalcih vtisa o pristranosti.

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Neprimerno moderiranje komentarjev pod kulturnimi novicami?

Uporabnik **A. M.** je v odzivu napisal, da se mu moderiranje komentarjev pod novicami s področja kulture zdi neprimerno:

»Rad bi izpostavil neprimerno moderiranje na oddelku Kulture, kjer nas veliko ne more napisati ničesar kritičnega pod določenimi novicami ali intervjuji. Ne gre za žaljive ali neprimerne komentarje, tako da sem prepričan, da je razlog izključno ideološki oz. oseben in pristranski. Dopusča se le pozitivne odnose do novic. Tega si moderatorji ne smejo dovoliti, saj gre za nedopusten poseg v svobodo govora. Nihče niti ne ve, katero pravilo ti komentarji kršijo. Ta problem je očiten že dlje časa in prosim, da se nekaj naredi glede /.../ moderacije in celo onesposobljenja uporabniških računov.«

ODGOVOR VARUHIINJE

Vaše pripombe sem v anonimizirani obliki poslala **vodji administratorjev**. Bile so zelo splošne, zato je tudi njegov odgovor tak: *»Brez konkretne vsebine res težko odgovorimo. Se pa spomnim, da je nekdo pred časom nekaj podobnega vprašal, ko smo umaknili komentar pod novico Kulture. Pri tem je bil komentar povsem banalen, na način "te risbe mi niso všeč". Vseeno pričakujemo, da ima mnenje za odtenek več vsebine.«*

Sicer vas obveščam, da lahko moderatorje (administratorje) za vsak konkreten umaknjen komentar vprašate, zakaj je bil umaknjen in vam morajo v odgovoru pojasniti, katero pravilo je

bilo kršeno in s čim. Praviloma to v odgovoru označijo. Naj pa opozorim, da razlog za umik komentarja ni samo to, da je komentar žaljiv, temveč tudi, če se ne nanaša na vsebino besedila in če ne spoštuje drugih pravil, ki so objavljena [tukaj](#). Moderiranje po teh pravilih ni poseg v svobodo govora, saj se ste ob odprtju računa, ki vam omogoča objavljanje komentarjev, strinjali s temi pravili. In kot varuhinja menim, da je prav, da so na javnem mediju pravila komentiranja, saj varujejo tudi vas komentatorje in bralce pred sovražnimi in praznimi komentarji. Prav tako vam administratorji morajo odgovoriti, če so vaši komentarji v predmoderaciji (pod nadzorom), od kdaj in zakaj.

»Zakaj o uvedbi sankcije nadzora uporabniškega imena nisem bila obveščena?«

Uporabnica I. K. se je varuhinji zahvalila za posredovanje pri vodji administratorjev in odgovor glede (ne)objave komentarjev ter umik nadzora nad njenim uporabniškim imenom. Zapisala je še:

» /.../ Vendar pa v Vašem odgovoru nisem zasledila odgovora na mojo prijavo "zaradi uvedbe nadzora mojega uporabniškega imena brez moje vednosti". Gre za neupoštevanje internih procesov RTV SLO s strani tima administratorjev, ki so uvedli nadzor nad mojim uporabniškim imenom in me o tem niso obvestili. Torej je bila moja aktivnost nadzorovana brez moje vednosti. In smatram, da gre pri tem za hujšo kršitev s strani administratorskega tima. /.../ Poleg tega imate tudi sami v vaših pojasnilih na spletni strani RTV SLO pod [Vprašanja o komentiranju člankov - RTV SLO](#) na to temo zapisano naslednje:

4. »Uporabniku, ki večkrat ali huje prekrši pravila sodelovanja, moderator vklopi nadzor uporabniškega imena. Ob vklopitvi nadzora uporabnik prejme avtomatizirano zasebno sporočilo.«

Pričakujem torej pojasnilo, zakaj o uvedbi sankcije nadzora uporabniškega imena nisem bila obveščena. Zakaj nisem prejela sporočila, kot je predvideno v takem primeru? /.../«

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM (POUDAREK)

Hvala za dodatna vprašanja. **Vodja administratorjev** je odgovoril:

»Zasebna sporočila, prek katerih so prihajala ta obvestila, so bila del starega portala rtslo.si, z ukinitvijo se je ukinila tudi ta storitev obveščanja. Smo pa dodali povezave do obrazca pod vsako novico, na profil itd., da nas uporabniki kontaktirajo. Bo pa potrebno ažurirati del pojasnila o avtomatiziranem prejemanju sporočil, v primeru, da se storitev ponovno ne uvede.«

Na moje dodatno vprašanje, ali torej sedaj uporabniki, nad katerimi je uveden nadzor, ne dobijo o tem (avtomatsko) obvestila, temveč ga prejmejo samo, če administratorje o tem izrecno vprašajo, je odgovoril pritrdilno:

»Tako je. Ali pa jih obvestimo prek maila, preden nas kontaktirajo. Je bil pa prejšnji način bolj učinkovit.«

Ker tak sistem ne varuje dovolj vas uporabnikov, sem vodji administratorjev odgovorila z **MNENJEM IN PRIPOROČILOM**:

»Kot varuhinja pravic uporabnikov menim, da je prav, da je vsak uporabnik, nad katerim je uveden nadzor, o tem obveščen sočasno z uvedbo nadzora. Tudi z vidika racionalne izrabe časa administratorjev pa je priporočljivo najti avtomatiziran sistem, ki administratorjev ne bi dodatno obremenjeval.«

Prosila sem ga še, da me obvesti, ko bo avtomatiziran sistem spet možen.

O tem, da uporabniki prejmete o uvedbi nadzora avtomatizirano obvestilo, ste uporabniki seznanjeni na strani »Vprašanja o komentiranju člankov«. V Pravilih tega ni, temveč piše samo:

»RTV Slovenija

15. Uporabnike, ki resno ali večkrat kršijo navedena pravila portala ali jih namerno prezirajo, administratorji lahko opozorijo, jih dodajo pod nadzor ali jim blokirajo uporabniško ime.

16. Administrator si pridržuje pravico, da posamezen blog, forumsko temo ali komentar izbriše ali zaklene brez opozorila, če presodi, da nekdo izmed uporabnikov krši ta pravila.

17. Administrator si pridržuje pravico, da ob posameznih objavljenih člankih, zaradi uredniške presoje, začasno ali trajno, delno ali popolno onemogoči komentiranje.

18. Komentarji novic niso namenjeni opozarjanju na slovnične napake ali tehnične težave pri uporabi storitev, zato bodo odstranjeni. Uporabnik v ta namen lahko uporabi ustrezne povezave (npr. »Prijavi napako« na koncu vsakega prispevka, kontakti uredništev ...).

19. Da ne bi peščica težavnih uporabnikov s kršenjem pravil motila večine in povzročala nevšečnosti, administrator ob manjših prekrških uporabnika opozori, ob nadaljnjih ali grobih kršitvah pa ga doda pod nadzor ali ga blokira. Uporabniku, ki je bil zaradi neupoštevanja pravil dodan pod nadzor ali blokirani, se onemogoči registracija novega uporabniškega imena. Registriranje več uporabniških imen z namenom nadaljnega kršenja pravil ni dovoljeno. Uporabniškega imena in gesla ne odstopajte drugim osebam.«

Kljub temu **menim, da morajo administratorji čim prej vzpostaviti sistem takojšnjega obveščanja uporabnikov o uvedbi nadzora.** Pravica, da na izrecno vprašanje, zakaj je bil uveden nadzor, dobite odgovor, pa ostaja.

Pravil se morajo držati tudi administratorji, ne samo uporabniki

Uporabnik **V. V.** je v odzivu izrazil nezadovoljstvo, ker mu administratorji niso posredovali obrazložitve:

»Niso mi objavili treh komentarjev in za tretjega niso obrazložili. Poleg tega še vedno čakam obrazložitve, zakaj sem umeščen med nadzorovane uporabnike. /.../«

V predhodnem e-sporočilu, ki ga je naslovil na MMC-forum, varuhinji pa poslal v vednost, je med drugim napisal:

» /.../ Poleg tega mi še nikoli niste odgovorili, zakaj sem med nadzorovanimi uporabniki, kljub temu, da v vaših pravilih piše, da boste pred tako odločitvijo uporabnika najprej opozorili, pa tudi opozorila nisem bil nikoli deležen z vaše strani. Kako si torej predstavljate, da se bomo uporabniki držali pravil, če se jih niti vi sami ne držite?!«

ODGOVOR VARUHINJE

Kot sem vas verjetno že seznanila v katerem od predhodnih e-sporočil, se morate za vsak umaknjen komentar ali drugo vprašanje najprej obrniti na administratorja. Šele če od njega v doglednem času (do dva dni) ne prejmete odgovora ali z njim niste zadovoljni, se lahko obrnete name. Sama namreč nimam vpogleda v vaše komentarje. Ali je bil umik upravičen ali ne, lahko presojam samo na podlagi poslanih primerov in odgovorov.

Če vam niso sporočili, da ste pod nadzorom in zakaj ste, pa ni primerno. V takih primerih me obvestite (vaš e-mail, datum ...) . Vsekakor se strinjam z vami, da se morajo pravil držati tudi administratorji, ne samo uporabniki.

REGIONALNI RTV-CENTER KOPER – CAPODISTRIA

I. RADIO CAPODISTRIA

Kdo odloča o umiku komentarjev na facebook straneh RTV Slovenija

Uporabnik **S. D.** se je obrnil na varuhinjo, ker ni bil zadovoljen s pojasnilom skrbnika fb strani Radia Capodistria o umiku njegovega komentarja. Med drugim je v odzivu varuhinji napisal:

»/.../ Če je komentar neresničen ali žaljiv, želim, da me prijavijo, ne pa, da me cenzurirajo. Napisal sem, da mora biti lepo, da /.../ hčerka piše članke o očetu, medtem ko oče poslanec odhaja v Ljubljano, da bi govoril o težavah na šoli, kjer je zaposlena /.../ žena, ki je tudi novinarkina mama. Ali sem rekel kaj napačno? Naključje je hotelo, da je, odkar je /.../ poslanec, njegova žena zmagala na javnem natečaju za učiteljico na italijanski šoli v Kopru Pier Paolo Vergerio starejši, hčerka /.../ pa je zmagala na natečaju za novinarsko mesto na RTV Koper Capodistria /.../ Odgovorni urednik Radia Capodistria Curavić mi je svetoval, naj se obrnem na vas.«

Varuhinja mu je odgovorila, da se mora za pojasnilo, zakaj je bila njegov komentar na fb strani Radia Capodistria umaknjen oziroma blokirano, najprej obrniti pisno na skrbnika strani, gr.capodistria@rtvslo.si, kjer mu morajo pojasniti razloge za umik. To je uporabnik storil in prejel odgovor uredništva.

Uredništvo Radia Capodistria

S komentarji na družbenih omrežjih avtonomno upravljajo novinarji uredništva informativnih oddaj. Praviloma brišejo žaljive komentarje in komentarje, ki kršijo pravila. Med slednjimi so tudi vsi komentarji, ki izpostavljajo družinske člane in sorodnike.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM

Iz odgovora skrbnika fb profila je razvidno, da so vam primerno odgovorili in pojasnili, zakaj so vaš komentar umaknili.

Ob tem pa se je varuhinji porodilo kar nekaj splošnih vprašanj, povezanih z moderiranjem komentiranja na facebook profilih in drugih družbenih omrežjih posameznih delov, uredništev ali oddaj RTV Slovenija: kdo in kako na fb profilih RTV Slovenija določa pravila komentiranja; ali pravila umikanja komentarjev določi vsak skrbnik svoje fb strani sam; obstajajo skupna priporočila na ravni RTV Slovenija; se za to uporabljajo priporočila za komentiranje na spletni strani rtslo.si ali pa se to prosto odloča vsak skrbnik sam? Zato je varuhinja ta vprašanja poslala odgovornemu uredniku Radia Capodistria za italijansko narodno skupnost. Aljoši Curaviću. Odgovoril je:

Odgovorni urednik uredništva Radia Koper – Capodistria za italijansko narodno skupnost Aljoša Curavić

Vem, da obstajajo standardi in pravila komuniciranja na spletnem mestu rtslo.si, torej mislim, da veljajo tudi za fb.

Pravila, ki veljajo za uporabnike, gredo prav v smeri odgovora, ki smo ga posredovali navedenemu uporabniku. Torej, različna mnenja in pluralne razprave so - zame, za naš program - dobrodošle. Medtem ko osebni napadi in žalitve, sovražni govori, verbalno nasilje ... absolutno ne spadajo na naše strani.

Tiste uporabnike, ki nas hočejo izkoriščati za verbalno nasilje, za osebne napade in grožnje, obvestimo, da kršijo ta pravila in jih zato brišemo in blokiramo. Seveda o tem avtonomno presodi uredništvo, kar se mi zdi prav.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Kot varuhinja pravic gledalcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija zagovarjam moderiranje komentarjev na vseh platformah. Tudi ob pritožbah komentatorjev na rtslo.si poudarjam, da svoboda izražanje ne pomeni prostega žaljenja in obremenjevanja spletne strani s praznimi in nevsebinskimi komentarji. Moderiranje komentarjev (na rtslo.si in na fb profilih) je vsebinsko zahtevno delo, ki uporabnikom omogoča, da izražate in prebirate mnenja v spoštljivem okolju.

RTV SLOVENIJA

I. JEZIKOVNA KULTURA

Vlak "iztiri" ali "se iztiri"?

Gledalca **S. S.** je zmotila besedna zveza, ki jo je zasledil v Dnevniku, 11. maja, da se je vlak iztiril in ne, da je, kot meni gledalec, vlak iztiril:

»Nocoj sem v Dnevniku (op. a.: 11. 5. 2023) gledal in seveda tudi poslušal novico, da "se" je iztiril vlak na relaciji Ljubljana Litija. Ko sem hodil v srednjo šolo med letoma 1960 in 1964, nam je profesor za slovenščino večkrat povedal, da "se" vlak ni iztiril, ampak, da je vlak iztiril. Morda je sedaj to izrazoslovje v slovenščini drugačno, pa vendar.«

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Zveza vlak se iztiri je v slovenščini prisotna že dlje časa, kot primernejšo od vlak iztiri jo navaja že Slovenski pravopis 1950 in to označuje s križcem (izseček iz digitalizirane izdaje na dLibu spodaj).

iztíríti -im se: voz se iztíri; vlak se je iztíríl je skočil s tira (+vlak je iztiril), iztírjenje -a s, iztirítev -tve ž

Poleg izročila zvezo v knjižnem jeziku utemeljuje tudi sistem: glagoli s končajem -iti so načeloma prehodni, ob sebi torej potrebujejo dopolnilo v tožilniku, npr. izbrusil si je čevlje na dolgi poti; led v sodu je izbuhnil dno; izbuljiti oči od groze; izcediti sok iz limone; izgovoriti ime; izgubiti denarnico; dolgočasiti poslušalce (primeri iz Slovenskega pravopisa 2001). Takšni glagoli postanejo neprehodni, če se jim doda besedica »se« (nekateri ob tem spremenijo pomen), primerjajte z zgornjimi primeri: kosa se je izbrusila; zid se je izbuhnil; v grozi so se ji izbuljile oči; iz pomaranče se je izcedil ves sok; izgovoril se je, da ne utegne; otrok se je izgubil v gozdu; dolgočasil se je na plesu (primeri iz Slovenskega pravopisa 2001). Tudi glagol iztiriti se ravna po teh zgledih: vlak so iztirili saboterji – vlak se je iztiril zaradi prevelike hitrosti.

Ker se besedica »se« pojavlja tudi kot sestavina glagolov s povratnim pomenom (umiti se, preobleči se, urediti se ...), bi sicer res lahko razumeli, da je vlak to storil sam, vendar nam to preprečuje razumevanje položaja – vlak ni živ in nima lastne volje, zato v tem primeru ne gre za povratni glagol, ampak za neprehodno izvedenko iz prehodnega glagola. Podobno je pri stavku Dojenček se kopa vsak dan – ker dojenček še nima uzaveščenega mišljenja, torej ne gre za povratno rabo glagola kopati.

Nasprotno z ustaljenim predpisom slovarjev in lektorskim napotkom v medijih se raba res nagiba k zvezi Vlak je iztiril. V Jezikovni svetovalnici je spraševalec navedel še nekaj podobnih primerov, npr. avto je zdrsnil (in ne se je zdrsnil) in letalo je strmoglavilo (in ne se je strmoglavilo). Gre za primera, za katera se zdi, da odstopata od gornjega pravila o prehodnih in neprehodnih glagolih, vendar je glagol zdrsniti neprehoden (gre le za dovršni par glagola drseti), glagol strmoglaviti pa je v prehodni rabi zaznamovan (strmoglaviti tirana). Gre za že uslovarjena glagola, zato menimo, da ne zmanjšujeta primernosti zveze vlak se iztiri.

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poslano pripombo o rabi besedne zveze "iztiriti se", saj sem vedno vesela pozornosti, ki jo gledalke in gledalci namenjate jeziku na RTV Slovenija. Verjamem, da ste z zanimanjem prebrali pojasnilo lektorjev.

Gledalec se je odzval:

»Hvala za odgovor. Bil je zanimiv, izgleda pa, da se je moj profesor slovenščine kljub vsemu zmotil. V gimnazijo sem hodil v letih 1960 do 1964, omenjate pa pravopis iz leta 1950. Se opravičujem, če sem vam povzročil delo in morda kakšno nevšečnost.«

ODGOVOR VARUHINJE

Nikakor se vam ni potrebno opravičevati. Na podlagi vašega dopisa so lektorji podrobno pojasnili pravila uporabe te besedne zveze. Mnogim generacijam namreč ta besedna zveza ni povsem domača, zdaj pa imamo jasno razložena pravila in prakso.

Če boste imeli še kakšno jezikovno ali drugo dilemo, se kar oglasite.

Kdo umre, človek ali oseba?

Gledalec **D. K.** se je odzval na oddajo Odmevi 18. 5. (TV SLO 1), v kateri ga je zmotila uporaba besede človek v primeru, ko bi bila po njegovem mnenju primernejša uporaba besede oseba: »Očitno je še vedno govora o nespoštovanju drugih na vaši TV, saj se nadaljuje pojavljanje besede človek ob slabih novicah, nesrečah, napadih ipd.. V Odmevih 18. 5. 2023 je Bergant (čas 28.27) povedal, da naj bi ob napadu umrl en človek. Ali res ne premorete malo več pietete do umrlega-ubitega? Ker je o umrlih "vse najlepše", je od vaših novinarjev skrajno grdo, ko govorijo, da je umrl en človek. Če se ničesar več ne da povedati o tem živem bitju, je zelo pietetno primerno omeniti umrlega kot osebo. /.../ Namreč, nisem še slišal, da bi razglasili človeka leta, ampak se navadno razglašča osebnost leta. Tudi na mednarodnem parketu ... ne poznam 'human of the year', se pa da zaslediti 'person of the year'. /.../«

V imenu Lektorske koordinacije Rok Dovjak

Slovarsko sta samostalnika *človek* in *oseba* res pogosto zamenljiva, zato raba *Umrli je en človek* (*nam. oseba*) iz slovarjev ni lahko razvidna. Najti je ni niti v lektorskih brusih. Ni pa res, da beseda *človek* deluje manj pietetno – za nekatere primere velja ravno narobe, saj je *človek* naravnejši izraz kot pravniška *oseba*, znana iz zakonov in zapisnikov. Prav pogosta pojavnost besede *oseba* v uradovanih besedilih marsikomu da občutek, da je lepša, uglajenejša in pomensko ustrežnejša, a jezikovni presojevalci poročevalskih besedil so takšen vnos uradovanih besed na račun živih vselej kritizirali. Pri rabi *Umrli je en človek* gre torej za star uredniški dogovor (v nekaterih medijih se dandanes morda opušča), ki posega po naravnejši izbiri, nekakšni odslikavi prostega govora, kot ga rabimo v občevanju s sosedom ali prijateljem – bi rekli Pet ljudi se je poškodovalo v gorah ali Pet oseb se je poškodovalo v gorah? Za okus časa, ko se je sprejemala odločitev o rabi besed *človek* in *oseba* v poročevalskih besedilih, je druga delovala bolj razosebljajoče in oddaljeno, papirnato, neživo. Dodaten argument proti rabi besede *oseba* je ta, da se (morda pod vplivom stalnih zvez *fizična, pravna, tretja oseba*) pojavlja v zvezah *moška oseba, ljubljena oseba* nam. krajših *moški, ljublj(en)i/(ljubljen)a*, neskrčena raba pa je v tisku nezaželena zaradi varčevanja s prostorom, v slovarju pa označena kot publicistična.

Utemeljitev, da je *človek* slabša izbira, ker obstaja nagrada *osebnost leta*, pa na tem mestu ni smiselna, saj ima beseda *osebnost* drugačen pomenski obseg in se na RTV Slovenija v naštetih okoliščinah tudi uporablja.

Izgubiti nadzor ali oblast nad vozilom?

Bralec **P.M.** je na uredništvo MMC-ja, lektorje in varuhinjo naslovil mnenje o domnevno nepravilni rabi besede nadzor na spletišču rtslo.si v [besedilu](https://www.rtslo.si/svet/vojna-). <https://www.rtslo.si/svet/vojna->

[v-ukrajini/v-tretjem-napadu-na-kijev-v-24-urah-umrl-najmanj-en-clovek-o-napadu-porocajo-tudi-iz-moskve/669953:](#)

»V SSKJ 2 piše nadzòr -ôra m (ò ó), skrb za pravilno ravnanje, vedenje, delo koga

1. sistematično pregledovanje, spremljanje poteka ali razvoja česa, zlasti določene dejavnosti:

// opazovanje, pregledovanje zaradi ugotavljanja položaja, stanja česa:

2. prizadevanje; nadzorstvo:

Naj vas spomnim 1). Razložil sem vam, da se poročilo o vozniku avtomobila, ki je včeraj na ovinku izgubil nadzor nad vozilom, ne ujema z resničnimi okoliščinami dogodka. Voznik je imel le dovoljenje za vožnjo v javnem cestnem prometu (vozniško dovoljenje), ni pa imel dovoljenja za nadzor prometa, saj je za to delo pooblaščen le policija. Torej, če namesto predpisov uporabimo le logiko: ne moreš izgubiti nekaj, česar nimaš. Podobno je s poročanjem o letalskih nesrečah: letalo je strmoglavilo zato, ker je pilot izgubil nadzor nad letalom. Pilot letalo krmari, upravlja, pilotira, leti, nadzor pa opravljata npr. učitelj letenja in vodja letalske šole, ko opazujeta let učenca na njegovem prvem samostojnem šolskem krogu, v civilnem potniškem zračnem prometu pa nadzor izvaja (pri nas) Kontrola zračnega prometa Slovenije (oni so namesto besede nadzor uporabili besedo kontrola).

Veliko več od običajne pozornosti pri branju SSKJ razlage o besedi nadzor ne potrebujemo za ugotovitev, da v SSKJ ta beseda pomeni le opazovanje nečesa, ob tem pa ne predvideva nobenega ukrepa ali delovnih postopkov s tistim, kar nadzoruje.

V članku napisano: »... napadlo osem letalnikov. Tri so z elektronskimi sredstvi prisilili, da so izgubili nadzor in zašli z načrtane smeri ...« je, tako kot trije letalniki, tudi ono zgrešilo svoj cilj. Trem so z elektronskimi sredstvi (signali) pokvarili, spremenili ali celo uničili program njihovega krmiljenja in so zato ... bi bilo primernejša razlaga neuspešnosti njihovega napada.

Beseda nadzor, takrat, ko je prevedena iz angleške besede controll, ni vedno primerna za uporabo.«

Lektorska koordinacija RTV Slovenija

Zvezi *imeti nadzor nad vozilom* in *imeti oblast nad vozilom* res kažeta precejšnjo sinonimnost ter sta tudi obe izkazani v rabi, ob čemer nastopata kot splošnejša oz. evfemistična izbira namesto natančnejših glagolskih izrazov (*kdo zapelje kam, kdo trči kam/v kaj, kdo zadene kam/v kaj, vozilo zdrsne kam* ...). Glede na slovarske pomene samostalnikov *nadzor* in *oblast* pa lektorji RTV Slovenija kljub omenjenim kolokacijam v korpusu dajemo prednost zvezi *imeti nadzor nad vozilom*, saj se beseda *oblast* močno povezuje s hierarhičnim razmerjem med ljudmi (*imeti oblast nad kom, oblast nad deželo* je zgolj posledica metonimičnega prenosa dežela = prebivalci dežele). Po drugi strani je nedvoumno, da je prvotnejši pomen besede *nadzor* splošnejši pomen spremljanja, usmerjanja in uravnavanja, medtem ko je pomen ugotavljanja skladnosti s predpisi že njegova specializirana izvedenka, ki se uveljavi z vzpostavitvijo sodobne državne uprave, zato kljub oznaki prvega slovarskega pomena ni smiselno izhodišče pri razbiranju pomena v zadevni besedni zvezi.

II. OGLAŠEVANJE

Moteča "pavza" v oglasu

Poslušalca **K. E.** je zmotil izraz "pavza" v radijskem oglasu:

»Nova Ljubljanska Banka v radijskih oglasih za posojila uporablja besedo »pauza« (iz nemščine) namesto »premor, odmor, predah ...«. Pred Dogodki in odmevi na Radiu Slovenija ... Slovenščina očitno ni več tako zelo pomembna na javni RTVS. Kaj lektorjev nimate več zaposlenih na Radiu?«

ODGOVOR VARUHNJE

Kot so pojasnili v Službi za trženje, tega oglasa niso pripravili na RTV Slovenija, temveč ga je za naročnika (NLB) pripravila zunanja agencija. Če bi ga izdelali na RTV Slovenija, v njem skoraj zagotovo ne bi bilo besede pavza, saj vse oglase, ki jih izdelava RTV Slovenija, pregleda lektorska služba. Pri oglasih, ki jih RTV Slovenija prejme že posnete, sicer v Službi za trženje preverijo, ali ustrezajo osnovnim pravilom, tudi jezikovnim, vendar ne tako strogo kot pri tistih, ki jih izdelajo na RTV Slovenija. Pri tem je potrebno upoštevati tudi to, da je jezik v oglasih drugačen kot v informativnih oddajah in so v njem dovoljeni tudi žargonski, slengovski, narečni in drugi elementi.

Besedo pavza navaja tudi elektronski Slovar slovenskega knjižnega jezika Fran:

pávza¹-e ž (â)

1. čas med delovnim časom, namenjen sprostitvi, malici; **odmor**: podaljšati, skrajšati pavzo; med pavzo si je skuhalo kavo; kratka, polurna pavza; dopoldanska pavza

// šol. čas med koncem ene učne ure in začetkom druge: med pavzo so se učenci zbirali na hodniku / glavna pavza

// čas med enim delom predstave, prireditve in začetkom drugega: pavza bo po peti točki sporeda; med pavzo so se gledalci sprehajali po foyerju

2. **premor**: pavze so dajale izrečenim mislim poseben poudarek / med branjem je delal pavze

3. glasb. **enota za trajanje prekinitve tonov**: pavza celinka, četrtnika

// znak za to enoto: napisati pavzo na četrto notno črto

III. TEHNIČNE ZADEVE

"Negledljivo" Nedeljsko bogoslužje, 14. 5.

Gledalec **S. K.** se je pritožil nad, kot je dejal, tehnično "negledljivim" prenosom Nedeljskega bogoslužja, 14. maja na TV SLO 1:

»V nedeljo, 14. 5., smo želeli gledati nedeljsko bogoslužje ob 10:30 na prvem TV programu, vendar je že po nekaj minutah postalo vse skupaj na žalost zelo negledljivo. Po uvodnem lepem posnetku iz zraka je sledilo kar nekaj živčnih kratkih kadrov, meglena slika, nato očitno zelo nekontrolirano premikanje slike ... Ko se končno zadeva malo umiri, je pa slika zelo svetla, pogosto meglena, tresoča, vsak izrez druge barve, cerkev oziroma širok kader ves čas visi kot /.../, nesinhronizirana slika in zvok ...

Prosim, pojasnite, kako lahko ta TV-prenos produkcijsko izpolnjuje vaše kriterije in naj bi bil na nivoju naše nacionalne televizije, ki jo tudi moramo obvezno vsi plačevati. Namreč, to že meji na RTV-sramoto, saj, oprostite, ampak tudi brezplačni prenos svete maše iz Župnije Ljubljana Dravlje prek Facebooka je bolj gledljiv.»

Odgovorni urednik Kulturnega in umetniškega programa TV Slovenija Andraž Pöschl

Žal so ugotovitve gledalca točne. Gre sicer za izvajalca, ki je bil izbran prek razpisa, ki ga je objavila naša TV produkcija. Ta je izbranemu zunanjemu izvajalcu poslala popis tehničnih pomanjkljivosti. Napake so odpravili, vendar žal šele skozi naslednje tri prenose. Na podlagi teh izkušenj so bili pogoji pri naslednjem razpisu zaostreni. Ekipa, ki je pripravljala prenose iz Trebnjega, pa se na naslednji razpis ni več prijavila in je bil izbran drug prijavitelj.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

Glede prenosov bogoslužij je bilo letos kar nekaj tehničnih težav, saj so bili v letu 2023 prenosi bogoslužja prvič na sporedu vsako nedeljo (v prejšnjih letih samo eno nedeljo v mesecu in ob večjih verskih praznikih). Za TV Slovenija, ki se je v letu 2023 soočala z zmanjšanjem števila tehničnih kadrov, je bilo nemogoče izvesti vse dodatne prenose z lastnimi tehničnimi ekipami. Zato je objavila več razpisov za zunanje izvajalce. Pri tem je seveda zavezana k izbiri najcenejšega ponudnika, kar seveda lahko pomeni tudi slabšo izvedbo. Kot je pojasnil že odgovorni urednik, so v Uredništvu verskega programa napake sproti spremljali in bili pri naslednjih razpisih natančnejši. Zato upam, da so prenosi sedaj boljši. Strinjam se namreč z vami, da mora javna RTV zagotoviti za vse vsebine prenos na dovolj kakovostni ravni.

Slab video in zvočni posnetek javljanja ministra Hana iz Münchna

Gledalca **S. Ž.** je zmotila kakovost video in zvočnega posnetka, predvajanega na TV Slovenija, zato je na to opozoril varuhinjo:

»Poglejte si prosim kakovost video in zvočnega posnetka javljanja ministra Hana s sejma v Münchnu. Ne verjamem, da je edina tehnična možnost kamera in mikrofoni v prenosniku. Sam sebi se zdim tečen, ko opozarjam znova in znova na osnove radiodifuzije - kakovost zvoka in slike. Verjamem, da se da narediti boljše.»

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poslano pripombo. S sejma v Münchnu je najcenejša in najhitrejša možnost vklopa ministra prenosnik s kamero in mikrofonom. Večkrat je to tudi edini način, da pripravljenci oddaje sploh dobijo izjavo. Se pa strinjam z vami, da bi smeli tehnično tako slabi posnetki priti na zaslon TV Slovenija samo izjemoma, ob nujnih primerih. Na to sem tudi opozorila na eni zadnjih sej Komisije za tehnična vprašanja in Komisije za informativni program, kjer sem predlagala, da pred snemanjem izjave s pomočjo skypa ali druge platforme s pomočjo prenosnika preverijo, kakšen mikrofoni ima prenosnik in morda vprašajo sogovornika, ali ima na voljo boljši mikrofoni. Nekateri prenosniki imajo namreč slabše mikrofoni od mikrofoni prenosnih telefonov. Vsekakor bom na to še opozarjala.

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Nepodnaslovljen prispevek v Panorami, 19. 5.

Gledalec S. L. se je pritožil, ker prispevek o osebni asistenci za invalide, predvajan v oddaji Panorama, 19. maja, ni bil podnaslovljen:

»Želim se pritožiti, ker odlomek oddaje o osebni asistenci za invalide na MMC (arhiv rtv slo.si) en dan po predvajanju na TV SLO 2 ni podnaslovljen, niti ne morem ugotoviti, kateri oddaji pripada, da bi lahko poiskal na www.dostopno.si (niti ni neposredne povezave) do www.dostopno.si - tole z dostopnostjo je narejeno na način, da skrajno oteži izkušnjo gledanja oddaj <https://365.rtv slo.si/arhiv/panorama/174958706?fbclid=IwAR0dIGux2h qahS9dZkf9MzA7jXLcOqnDkb4HLYuD3vJXN5bAeQ42AzgyBI>.«

Simona Blatnik iz Službe za podnaslavljanje MMC RTV SLO

Oddaje Panorama na našem oddelku ne podnaslavljamo za gluhe in naglušne, zato tudi prispevek ni podnaslovljen.

ODGOVOR VARUHNJE S PRIPOROČILOM (POUDAREK)

Oddaja Panorama je ena redkih informativnih oddaj TV Slovenija, ki nima podnapisov za gluhe in naglušne. Pobudo, da bi se to uvedlo tudi zanjo, sem podala že pred časom, na predlog gledalk in gledalcev. Takrat uvedba podnapisov za Panoramo ni bila možna, ker je bila predvajana sočasno z informativnim blokom na TV SLO 1. Vsekakor bom ponovno predlagala, da se podnapise za gluhe in naglušne uvede tudi za Panoramo. Je pa gospa Simona Blatnik na moje dodatno vprašanje, ali ne bi bilo smiselno podnasloviti vsaj prispevek, ki bi zanimal osebe z invalidnostmi, odgovorila, da o tem prispevku niso bili obveščeni in da ga lahko naknadno podnaslovijo.

Zato sem **priporočila, naj uredništvo Panoramе prosijo, da jih v prihodnje obvešča o vsebinah, ki bi še posebej zanimale osebe z invalidnostmi oziroma uporabnike strani dostopno.si.** Odgovorili so, da bodo moj predlog upoštevali. Zato upam, da boste ta prispevek kmalu lahko prebrali tudi s podnapisi (na spletni strani dostopno.si in v arhivu MMC oziroma rtv slo.si). Dostopanje do vsebin s podnapisi je sicer enostavno – dostopne so tako na RTV 365 kot tudi na MMC in spletni strani dostopno.si. Problem pa je, da vse oddaje nimajo podnapisov. Njihovo število se sicer povečuje.

DODATEN ODGOVOR VARUHNJE

Prejšnjemu odgovoru dodajam še obvestilo gospe Simone Blatnik, da prispevek o osebni asistenci, na katerega ste opozorili, že opremljajo s podnapisi in bo na spletni strani dostopno.si s podnapisi dostopen že danes (op. a.: 24. 5.).

Vodja Službe za dostopnost **Mateja Vodeb** pa je dodatno pojasnila: »Podobne primere dodatnih podnaslovov prispevkov smo že imeli, na primer nedavno pogovor o naglušnosti v oddaji Dobro jutro in oddaji na Radiu, kjer so govorili o sluhu.

Kolegice podnaslavljalke so izjemno prizadevne in se vedno odzovejo na takšne predloge. Tako, da bo tudi ta prispevek dostopen s podnapisi in ga bomo dali še na Dostopno.si.»
Še enkrat hvala za opozorilo in upam na čim več podnaslovljenih vsebin v prihodnje.

Varuhinja je še isti dan, tj. 24. 5., gledalcu posredovala [povezavo do podnaslovljenega prispevka](#).

✓ POHVALA VARUHINJE Z MNENJEM

V imenu gluhih in naglušnih gledalk in gledalcev se zahvaljujem za trud sodelavk za izdelavo podnapisov vsebin, ki so zanimive ali pomembne za gluhe in naglušne, a so objavljene v oddajah, ki teh podnapisov nimajo in bi zato ostale nedostopne gluhim in naglušnim osebam. Zato menim, da je takšno dodatno podnaslavljanje posameznih vsebin in njihovo objavljanje na spletni strani dostopno.si zelo primerno.

Nedosegljivost TV Maribor?

Gledalec S. L. je v odzivu napisal, da lokalni kabelski operater ne zagotavlja sprejema signala TV Maribor:

»Opazil sem, da pri lokalnem kabelskem operaterju Kabelnet v Sevnici (oz. v vasi v bližini Sevnice) ni na voljo TV Maribor. Glede na to, da se na TV Maribor predvajajo nekatere TV-oddaje, prilagojene za gluhe (tolmačenje), menim, da gre v navedenem primeru za posredno diskriminacijo gluhih na navedenem območju (oz. gluhih, ki pridejo tja, ker imajo tam sorodnike). Navedeno namreč krši člen konvencije OZN o pravicah invalidov, ki govori o dostopnosti informativnih in drugih oddaj. Samo zaradi osebne okoliščine (kraj bivanja) določene oddaje niso dostopne. Ne vem, ali je to vaša izbira ali izbira kabelskega operaterja, da TV Maribor ne bo imel, ampak če se lahko kabelski operater odloči, da TV Maribor ne bo imel, bi vi morali zagotoviti, da bi vse za gluhe prilagojene oddaje bile na tistih TV-programih, ki so dostopni po vsej Sloveniji, tj. da so jih dolžni prenašati vsi kabelski operaterji v Sloveniji.«

ODGOVOR VARUHINJE

Hvala za poslano vprašanje oziroma pripombo. To, da kabelski operater ne prenaša TV Maribor, zagotovo ni odločitev RTV Slovenija. Res je, na TV Maribor je zagotovljen znakovni jezik za mnoge oddaje TV Slovenija, zato je izjemno pomembna. In vi ali kdo drug zato, ker živi na neki lokaciji, ne sme biti prikrajšan za možnost spremljanja TV-vsebin z znakovnim jezikom.

Iz Službe za dostopnost so me obvestili, da je strokovni sodelavec službe kontaktiral operaterja, ki ste ga navedli, in pridobil informacijo, da ima v svoji programski shemi tudi TV Maribor. Operater je prosil za vaš kontakt, da bo lahko preveril, v čem je težava. Če torej želite, da vas operater kontaktira, mi morate izrecno dovoliti, da posredujem vaše podatke (ime, priimek, tel. št.) operaterju, saj brez vašega izrecnega soglasja vaših osebnih podatkov ne smem posredovati tretjim osebam. Lahko pa kontaktirate neposredno operaterja in bosta neposredno ugotovila, kako do TV Maribor. Sporočite prosim, kako ste se odločili: ali uredite prek mene ali sami.

Gledalec je v odgovoru varuhinji zapisal, da bo sam kontaktiral operaterja in ga vprašal, na kateri številki ima TV Maribor.

V. VARUHINJA

Pristojnosti Varuha pravic gledalcev in poslušalcev in uredniška avtonomija

Gledalec **A. M.** se je odzval, ker RTV Slovenija ni ustregla želji organizatorja za prenos slovesnosti v spomin spopada TIGR-a z okupatorjem Na Mali gori pri Ribnici, 13. maja, in ob tem pozval varuhinjo, da ukrepa.

»Tudi sam se pridružujem pobudi za prenos dogodka (op. a.: slovesnosti v spomin spopada TIGR-a z okupatorjem Na Mali gori pri Ribnici, 13. maja). Zahteva je bila naslovljena tudi na Programski svet oz. njegovega predsednika. Iz odgovora je bilo razbrati, da se PS ne sme vmešavati v neposredno delo urednikov. Razumem njihovo avtonomijo, s pripombo oz. vprašanjem: Ali pri tem PS res nima prav nič !?

Ne gre za to, da bi z nivoja usmerjali urednike, kaj šele narekovali, a lahko opozorijo, če se uredniki ne držijo pravil hiše. Konec koncev je to javni zavod in ne zasebni medij, kjer je avtonomija medijev še bolj poudarjena. Razumem, da se PS ne vmešava v neposredno organizacijo dela, izvedbe oddaj ..., a vloga javnega medija je opredeljena že z zakonom in Pravili same hiše. In nad temi mora bdeti PS, da ne ponavljam.

Imamo celo inštitut varuha pravic gledalcev in poslušalcev, ki tudi mora skrbeti, kako se uresničuje 5. člena o RTV in iz njega izvedena Pravila.

Že pred časom smo izpostavili vlogo varuhinje, ki le ne bi bila izključno pasivna, ampak v določenih primerih tudi pro-aktivna. Kaj pomagajo naknadne pritožbe na naslov varuhinje, ki bodo objavljene v nekem kasnejšem gradivu, dogodek pa je že mimo.

Tudi ona naj ne bi posegala v uredniško politiko vnaprej. Že že - a v primerih, če obstaja sum, da se, glede na pretekle izkušnje, nepravilnosti ponavljajo, je kar prav, da tudi ona na njih opozori vnaprej. Posebno, ko se že lahko predvideva; se že ve, kaj se bo zgodilo oziroma se ve, da se bodo določena dolžna ravnanja opustila.

P.S.: Ob tem predlagam, da bi bilo dobro o razmerju med uredniki, PS in Varuhom organizirati širši posvet, saj prihaja do različnih gledanj; tudi o tu izpostavljenem vprašanju pasivne ali proaktivne vloge. Še posebno zaradi – kot je bilo rečeno – posebnega mesta in vloge, ki jo ima javni zavod.«

ODGOVOR VARUHINJE

Pristojnosti in delovanje varuha pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija so določeni v [Pravilniku](#). V njegovem 9. členu piše:

»Varuh obravnava samo tiste vloge, ki se nanašajo na objavljene programske vsebine.

Varuh ne sme posegati v vsebine Radiotelevizije Slovenija pred njihovimi objavami.«

Pravilnik s tem členom brani uredniško avtonomijo, ki jo zagovarjam tudi kot aktualna varuhinja.

Uredniška avtonomija je eden od temeljev neodvisnosti medija. Pri javnem mediju, ki naj bi imel v družbi še večjo težo in pomen, je še pomembnejši. Tudi če bi obstajali znaki, da uredništvo ne opravlja dobro svoje vloge ali če bi tako menil del javnosti, to nikakor ni razlog za poseg v uredništvo (Programskega sveta, varuhinje ali koga drugega), temveč je edina prava pot okrepitev profesionalnih in etičnih kompetenc uredništva. Pri tem lahko sodelujeta tudi Programski svet in Varuh, vendar le na splošni ravni, ne pa pri odločitvah za konkretne oddaje ali prenose, ki šele bodo na sporedu.

VI. SPLOŠNO

O spregledu vsebin

Gledalec **E. B.** je v odzivu izrazil nezadovoljstvo, ker so bile po njegovem mnenju nekatere pomembne teme v programih RTV Slovenija spregledane. Delno povzemamo njegov odziv:

»RTV se še po treh letih ne uspe izviti iz prikazovanja ene "resnice", enoumja, cenzure. Še vedno ne zmore prikazati znanstvenikov in strokovnjakov, ki imajo drugačne podatke in poglede. Nikakor ne pride do celovitega poročanja, prikaza več strani, omogočitve dialoga ipd. Svoboda govora je temelj demokracije, demokracija je resno ogrožena.

V prvem tednu maja je bil v parlamentu EU ICS3. Običajno se poroča o pomembnejšem dogajanju v parlamentu EU, saj predstavlja našo oblast. /.../

Druga tema, ki je aktualna, so nove smernice za spolno vzgojo otrok, ki jih WHO pošilja državam, da bi jih te vpeljale v vrtce in šole. Menim, da gre za vsebino, ki je zelo v nasprotju z uveljavljenimi načeli v družbi. /.../

Tretja tema so spremembe IHR - Mednarodnega zdravstvenega pravilnika, na osnovi katerega deluje Svetovna zdravstvena organizacija. Če sem prav seznanjen, če države v nekem roku, ki poteče v tem letu, ne podajo pripomb, spremembe pravilnika postanejo pravnomočne. /.../Na to temo je sicer bila ena Arena, potem pa nič več. Takoj po oddaji se je oglasila Zdravniška zbornica, ki je od RTV pričakovala izvajanje cenzure in nevzpostavljanje dialoga. Voditeljica oddaje je vsaj odgovorila Zdravniški zbornici z argumenti. Obravnavo te teme bi RTV bila dolžna, če ne drugemu, skoraj 24.000 državljanom, ki so se podpisali pod poziv glede sklenitve globalnega sporazuma.«

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za dopis. Kot ste zapisali, je bila o tretji temi na TV Slovenija oddaja Arena. Ob njeni presoji (na zahtevo Zdravniške zbornice) sem sicer v delu oddaje ugotovila pomanjkljivo zastopanost sogovornikov, v celoti pa sem oddajo ocenila kot primeren odziv na perečo temo, o kateri javni medij mora seznanjati javnost.

Vaše pripombe lahko štejem kot »spregled vsebin«, cenzura ji brez natančnejše analize ne moremo reči.

Če želite urednikom predlagati, naj več seznanjajo javnost s temi temami, je najbolje, da jim pišete neposredno (vsa uredništva imajo javno objavljene kontakte [tukaj](#)). Kot varuhinja namreč

ne smem posegati v vsebine, ki šele bodo objavljene, saj bi to pomenilo poseganje v uredniško avtonomijo.

O temah, ki jih navajate, je RTV Slovenija res poročala zelo malo. Strinjam pa se z vami, da je poročanje o vseh temah za demokracijo zelo pomembno. Zato spodbujam uredništva k čim širšemu izboru tem in sogovornikov in poudarjam, da ne sme biti prepovedanih tem in prepovedanih sogovornikov.

O televizijskem in radijskem programu

»Upanje, pravi pregovor, umira zadnje! Žal umira tudi to, saj televizija Slovenija ni več gledljiva, razen redkih oddaj, predvsem s področja športa in s tem v zvezi predvajanjem dogodkov z velikih tekmovanj, čeprav se kot gledalka ne opredeljujem med športne navdušence, in nekaj otroških ali mladinskih. Kvalitetne oddaje so ukinjene, informativne oddaje skrajšane, profesionalnost izginja. O oddajah, kot sta Arena in neredko Intervju, gostje, velikokrat posmehujoči populisti, je vsak komentar odveč, pa prenosi nekih zborovanj oz. protestov, pa saj ni res, tudi Panorama, bi rekli mladi, je »kr neki«! Prispevek, ki ga plačujemo vsakomesečno, seveda ga ne morem odpovedati, no pa naj bo, radio je tisto, kar je še vredno poslušati« (N. M.)

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poslano mnenje o programih RTV Slovenija. Če so vas na TV Slovenija razočarale informativne oddaje, lahko morda poskusite z oddajami, ki, sodeč po odzivih, ki jih prejeman, žanjejo med gledalkami in gledalci še vedno največ pohval: s tujimi dokumentarci, pa tudi ostalimi filmi. Morda vas prepričajo tudi oddaje s področja kulture, ki so bolj ali manj ostale z istimi sodelavci in na enaki ravni kot so bile že vrsto let.

O sodelovanju RTV Slovenija pri zbiranju humanitarne pomoči

»/.../ Spoštujem, da zbirate za otroke, da gredo na morje - Pomežik soncu, vesela bi pa bila, da bi se kdaj spomnili na nas starejše, tudi mi bi šli na morje, v toplice. /.../ Za nas nikoli ni dobrodelnih akcij, koncertov. /.../ Za nas se nihče ne pobriga, naredi kaj dobrega.« (J. Ž.)

ODGOVOR VARUHINJE

RTV Slovenija praviloma sodeluje pri zbiranju humanitarne pomoči tako, da podpre posamezne dobrodelne ustanove, ki s svojo terensko mrežo in člani zaznavajo pereče probleme. RTV Slovenija se ne odloča sama, za koga bo pripravila zbiranje prispevkov, dobrodelni koncert ali drug način pomoči, saj za to nima kompetenc. Pomaga pa mnogim dobrodelnim društvom in ustanovam, ki so za to pristojni. Med temi sta tudi Rdeči križ in Karitas, ki pomagata tudi starejšim, pa društva za pomoč bolnikom, ki pripravljajo več ozaveščevalnih akcij.

Pohvala

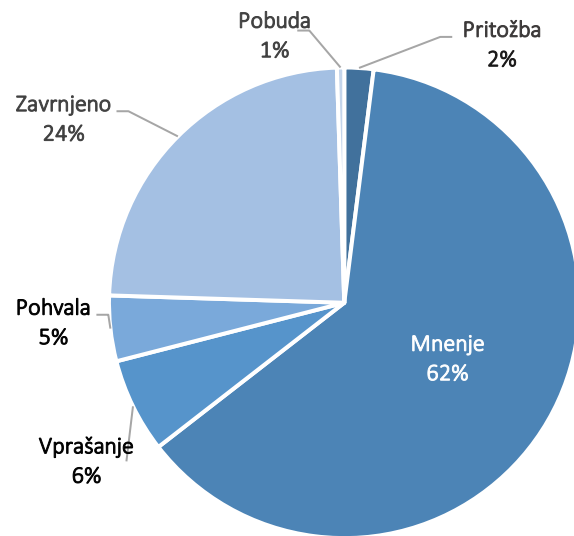
»Vaše vsebine so za vse prebivalce odlične, hvala za vse, kar naredite za nas.« (M. A.)

STATISTIKA

Naziv OE	MAJ 2023	APRIL 2023	MAJ 2022
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	81	84	232
Informativni program	49	62	203
Kulturno umetniški program	3	5	8
Razvedrilni program	15	5	7
Športni program	3	3	1
Program plus	0	0	2
Ostalo	11	9	11
PPE REGIONALNI CENTER / TV program			
SKUPAJ	0	3	0
Televizija Koper	0	0	0
Televizija Maribor	0	3	0
PPE RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	15	13	7
Radio Prvi	12	10	1
Val 202	1	2	4
Ars	0	1	1
Koper	0	0	0
Radio Maribor	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	2	0	1
PPE MMC			
SKUPAJ	23	38	17
Novinarske vsebine	6	9	5
Uporabniške vsebine	17	28	11
Storitve	0	1	1
PROGRAMI ZA NARODNOSTNI MANJŠINI			
SKUPAJ	1	0	0
TV Capodistria	0	0	0
Radio Capodistria	1	0	0
MMR	0	0	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	80	165	120
Jezikovna kultura	3	5	1
Oglaševanje	3	9	0
Dostopnost in prilagojeni programi	2	5	2
RTV-prispevek	0	7	5
Tehnične zadeve	5	8	7
RTV SLO - splošno	7	27	33
Programski svet	0	0	1
Varuhinja	7	9	3
Ostalo	5	1	0
Zavrnjena obravnava	48	94	68
VSI ODZIVI	<u>200</u>	<u>303</u>	<u>376</u>

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>200</u>
Pritožba	4
Mnenje	125
Vprašanje	13
Pohvala	9
Pobuda	1
Zavrjneno	48

SKUPAJ	<u>200</u>
Elektronska pošta	134
Spletni obrazec	27
Pismo	0
Telefon	39

